

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szörös példát sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltér példát sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, szeptember 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- A válságos helyzet.
- A szoborleleplezés előkészületei.
- Öngyilkosság a nagygyakorlaton.
- Kossuth-relikviák az aradi ereklyemuzeumban.
- Lefuvás.
- Az elmebajos hercegnő.
- A meghívott vendég.
- Öngyilkos háztulajdonosnő.
- Rendszabályok a dohánytőzsdék ellen.
- Revolvers merénylet a tárgyalóteremben.
- A pápa és a magyarországi románok.
- Toselli operát ír.

Az idegenek az ünnepen

Arad, szeptember 16.

Paraszt fogott az ünneplés tüze. A szobor alakját eltakarta az öles vászon s ez mintha már az avató-ünnep előestéjét jelentette volna. Mintha már ettől kezdve vége lenne a hét-köznapnak s mintha lassu pirkadása kezdődne a dicsőséges, történelmi emlékektől izzó napnak, amelyen a művész alkotását takaró vászon egy intésre leomlik.

S holnap megkezdődik az idegenek napja. A lelkesedni, buzdulni tudó magyaroké, akiket közletről és távolról idehív a mi ünnepünk tartalma, magasztossága. Kossuth Lajos aradi szobra! Megkapó erővel szól ez mindenkinek, akikben az aradi név a szabadságharc bánatát, égő fájdalmát fölidézi. S érthető, hogy bár ez a szobor az ország Kossuth-szobrai között sorrendben az ötvenötödik, az érdek-

lődés szokatlan erővel árad erre az ünnepre.

Mielőtt ezeket az idegeneket a köszöntő szó fogadná, — jó lesz előbb az aradiakhoz szólni, azokhoz, akik ezeket az idegeneket fogadják. Sok fénye van a magyar vendégszeretnek, de vannak árnyai is. Valljuk meg: különösen a városok népét az idegennel szemben érzéktelenné teszi az önzés, az a szokás, hogy csak a maga dolgaival törődik. Talán ép az, hogy az idegenek a mi városainkban egészen elhagyottan, gyámoltalanul kénytelenek ödöngeni, nehezíti meg az idegenforgalom fejlődését.

Ezekben a napokban, ezen az ünnepen legyen minden máskép. Az első személy legyen: az idegen, a vendég. Semminő áldozat, semminő lemondás ne legyen sok, a melyet azért kell meghozni, hogy az idegen panasz, jogos elégedetlenség nélkül hagyja el a várost. S az előzékenységnek mindenképp magán az avató ünnepen kell érvényesülnie. Az aradi, akármilyen jogcíme legyen is az előbbre jutásra, s ha a maga, vagy hatósága, testülete révén akármennyire megilleti a kényelmes, jobb hely: — adja ezt át az idegennek, ha még oly egyszerű valaki is az. A ki a szobor fölavatására jön, az áldozatot hoz, s ez az áldozata a legmesszebb menő méltányolást teszi parancsolóvá vele szemben. Gyönyörködjenek ők minél közelebről, minél kényelmesebben a

szobor szépségében, az első ragyogás pillanataiban. Nekünk elég módunk lesz azután a gyönyörködésben.

S az ünnepen kívül is adjuk oda minden szolgáltatásunkat, időnket, barátságunkat az idegennek. Legyen minden aradi ember vezetője, utbaigazítója, segítője a sokszor táncstalan vendégnek. Ne csak az erre kijelölt személyek, hanem mindenki, akiben e város önérzete életet fogott. A kevésbé megfigyelő ember is észreveszi, megismeri az idegennek tétovázását, szükségét; legyen bennünk annyi európai modor ezen a napon, hogy a segítségünket föl is tudjuk ajánlani. Aki valaha utazott, s akinek valaha ilyenben része volt, magán tapasztalta, hogy ez a figyelem jobban esik az idegennek, mint odahaza a legmelegebb vendégszeretet.

Hiszen mindez magától értetődik. Az ellenkezőjét föltenni: megbántása lenne mind a hatvanezernek, akik Aradot lakják. És ha fölösleges is volt: mégis elmondottuk mindezt s megint az aradi sziveknek ajánljuk. Ismerjük magunkat és sokszor tapasztaltuk: fényes ünnepeknek, ragyogó sokadalmaknak, tarka vendégjárásnak sokszor árnyoldala ríktó föltja az elégedetlenség, amelyet az idegenek, vagy azoknak egy töredéke, kisebb vagy nagyobb ok miatt magával visz. A boldog öntudat mellé, hogy Kossuth Lajosnak magunkhoz méltó szobrot

Névtelen hősök.

*

— Hagyd már azokat az ostoba gondolatokat, bajtárs! Csak nem tulajdonítasz egy haszontalan álomnak annyi fontosságot!

— Ne bántsd, barátom! Bizton számíthatok rá, hogy ma még valami szerencsétlenség történik.

E tárgy körül forgott beszélgetése két kalauznak, kik a n...i rendelkező állomás vonatkísérőinek laktanyájában, meleg kályha mellett, rövid száru pipáikból nagyokat huzva, várták a közeledő órát, a midőn a megérkező gyorsvonat személyzetét kell felváltaniok.

— Mi? Ki? Hogyan? Miféle szerencsétlenség? — kérdi Medgyes, a mindig kedélyes főkalauz, a mint az ajtón belépve, eszímáiról lerázta a havat. A beszélgetés utolsó szavait ő is meghallotta.

— Benedeknek megint gonosz álma volt, főkalauz ur, — jelenté a kalauzok egyike. Már megjelent előtte a tüzes szárnyas kerék kíséretében a vén kaszás és ezért meg mer esküdni, hogy valami baj lesz.

A főkalauz nevetett.

Benedek mélyen folsóhajtott.

— Bántanak vele, ha közönséges, babonás embernek tartanak, mondá. Három évvel ezelőtt ugyanily álomlátásom volt és a rákövetkező nap történt, hogy szegény Hegedüs oly irtóztató módon vesztette életét.

— Ön jelen volt ama borzalmas esetről? kérde a főkalauz.

— Persze, hogy jelen voltam! Hisz én voltam az első, ki a szerencsétlenségnek nyomára jöttem.

— Hogy is történt hát tulajdonképpen? Én csak egy hallomásból értesültem róla.

— Szegény Hegedüs forgalmi hivatalnok volt odaát O...ban. Kedélyes, jókedvű ember volt. Hgyike a legtehetségesebb hivatalnokoknak és legkedveltebb főtisztoknak. Csak egy hibája volt. Vasutas ember léte nem tudta élnétségét mérsékelni. Állomásfőnöke, az öreg Barna, ki még ma is O...ban van, akárhányszor mondta neki: „Csak ne virtuskodjék, édes fiam!” Mind hiába! Az napon, midőn az a gonosz álom volt, sorsa utolérte a szegény, nagyreményű ifjut. Már sötét volt, midőn a személyvonat, melylyel én is érkeztem, O-ba berobogott. Vonatvezetőm az öreg Ledenyés, az irodában kereste a forgalmi hivatalnokot, ki mindnyájunk meglepetésére nem várta a vonatot. „Hegedüs urnak kint kell lennie”, mondták a távirók. Gyorsan keresésére indultunk, én a legrosszabb sejteltől eltelve, és csakugyan megtaláltuk. Én lettem meg fejét a szolgálati sapkával az egyik mellékvágányon. Ledenyés, a vonatvezető, nem messzire onnan megtalálta a szerencsétlen lábait. A törzs ellenben ott függött a tartalékgép hamutartóján, mely az állomáson a tolatási szolgálatot végezte.

— Borzasztó! szolt a főkalauz és a többi vonatkísérők.

— Ugy van, borzasztó! Jelen voltam ott is, midőn a vasuti orvos megvizsgálta a boldogtalan szétdarabolt testrészeit. Zsebórája behatolt az elosonkitott törzsbe. Tik-tak-tak. Az óra a borzasztó eset dacára meg sem állott. Csakugyan rémes eset!

Szomorú gondolatokba elmerülve, még jó darabig mozdulatlan ültek mindhárman, azután megtömték pipáikat és a főkalauz tanácsára kimentek a pályaudvarba, hogy friss levegőt szíjjanak. Ott kint az állomás kocsimestere jött eléjük, ki épen a kocsitoló előmunkásnak adta utasításait.

— A kocsikból tizenhárom Mexikóba, huszonnégy Afrikába, hat Ausztráliába és nyolc Jeruzsálembe megy. A többit állítsassa a második raktárhoz. Így szolt a mindenható kocsimester az ugyancsak nagyhatalmu alárendeltjéhez. Persze itt nem valami tengerentuli küldeményekről van szó, mert Mexikó, Afrika, stb. csak az így elkeresztelt csonka vágányokat jelenti.

Midőn az előmunkás eltávozott, hogy a nyert utasításokat a kocsitolók csapatjának továbbítsa a kocsimester a vele jó viszonyban élő kalauzokhoz fordulva, meghívta őket a fűtőház közelében lévő szobácskájába egy-két pohár borra.

Elérve az átellenes oldalt, az átjárást a kocsik egész sora akadályozta meg.

— Egy pillanatig várunk kell, vélekedett a kocsimester. E kocsikat azonnal áttolják Mexikóba. A gép már jön is.

emeltünk, szerezzük meg azt a büszkeséget, hogy a szobor leleplezésének ünnepén a vendégszeretet tökéletlensége nem ejt árnyat. S ez csak tőlünk függ; nem a hatóságon és nem a fogadó, rendező, kalauzoló bizottságon, hanem mindenkin, aki némi jó szót, finom előzékenységet és egy csekély fáradságot nem sokal azért, hogy ez a nap „ne hagyjon hátra mást, csak sugarat.“

A válságos helyzet.

Justhék aradi tüntetése?

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 16.

Wekerle Sándor tegnapi audienciája után teljesen pesszimista hangulat ülte meg a politikai köröket. Hogy ezen az audiencián mi történt, azt a miniszterelnök teljesen titokban tartja és minisztertársainak is hír szerint csak holnap fog referálni kihallgatásáról. Annyi bizonyosnak látszik, hogy sem a kormány tagjai nem tudtak teljesen megegyező álláspontot jutni, sem pedig a király nem fogadta el a kormány kibontakozási terveinek egyikét se. Mi fog most következni: ez iránt teljes a bizonytalanság. Hírek szólnak Lukács László reaktiválásáról, vegyes függetlenségi és pártönkivüli kormányról, sőt teljes 67-es kormányról is. Melyik hír bizonyul igaznak, az még a jövő titka.

Fővárosi tudósítónk ma a politikai helyzetről ezeket jelenti:

A banksoport álláspontja

A M-g ma esti száma ezeket írja:

Wekerle miniszterelnök holnap előterjeszti a miniszterek elé bécsi tapasztalatait. Ma nyilvánvaló, hogy a 67-es miniszterek arra törekednek, hogy a közös bank szabadalmát meghosszabbítsák és a 67-es irányzatot egész terjedelmében visszaállítsák. Ezért követelik a készfizetések felvételét és némely katonai en-

gedményt. De a készfizetések felvétele már a törvényben régen ki van mondva és annak záros időponthoz kötése Magyarországot az önálló bank elvesztéséért nem kárpótolná. A katonai engedmények ellenében olyan horribilis katonai terheket kell vállalni, amik az országot teljesen kimerítenék. Kossuth és a függetlenségi párt, mint parlamenti többség, *semmi áron sem hajlandó az önálló bank kijátszásába belemenni.*

A bécsi álláspont.

A kormánynak egyik bizalmas embere ma állítólag hiteles információ alapján így nyilatkozott:

— A Wekerle tegnapi audienciája után elterjedt kedvezőtlen hírekkel szemben meg kell állapítani, hogy azok a híresztelések, amelyek már szárnyra keltek Lukács László meghívásáról, új törvénytelen kormány kinevezéséről, egyáltalában *koraiak*. A király nem csinál titkot belőle, sőt ismételtlen kifejezést adott annak a kívánságának, hogy a válságból való kibontakozás elsősorban Wekerle Sándornak és Kossuth Ferencnek segítségével történjék. Ez a két államférfiu teljes mértékben bírja a korona bizalmát és azokat az engedményeket, amelyeket a bécsi körök megadhatónak tartanak, sokkal szívesebben adja Wekerlének és Kossuthnak, mint akárki másnak, mert az ő államférfiu képességükről és a lojalitásukról már ismételtlen meggyőződött. Ők tehát úgy személyi, mint tárgyi szempontból legelőször jönnek számításba, bárha hangsúlyozni kell, hogy *engedményeket most senkinek sem akarnak adni*. A nehézségek tehát inkább Budapesten vannak, mert Bécs szívesen megtartja a mostani kormányt, de annak tagjai nem akarnak megmaradni. A miniszterek ugyanis nem tudnak megegyezni az állandó vagy átmeneti kibontakozás kérdésében. Wekerle és Andrássy elérkezettnek látják az időt, hogy bizonyos engedmények árán állandó helyzetet teremtsenek. Kossuth ellenben úgy látja a dolgokat, hogy most nem alkalmas az idő a végleges megoldásra, mert kevesli a most elérhető eredményeket és neki az az álláspontja, hogy amíg többet nem kaphat, csak olyan ideiglenes megoldást fogad el, amely *nem ad föl jogokat*. Az általános szavazati jog

alapján összeülő parlamentnek lesz a feladata ezeket a jogokat érvényesíteni.

A trónörökös és Kossuth.

Egyik fővárosi esti lap mai száma írja a következőket:

Egy előkelő politikai társaságban egy magas állású személyiség, akinek az udvarral való kitünő összeköttetése közismert, így jellemezte, hogy miért nem lehet Kossuth Ferencből miniszterelnök:

— Kossuth Ferenc miniszterelnökségét egyenesen *Ferenc Ferdinánd akadályozza meg*. A trónörökösnek ugyanis az az álláspontja, hogy miután a jobbagyság főlzábadítása Kossuth Lajos nevéhez fűződik, annak a miniszteriumnak, amely az általános szavazati jog megvalósításával, tehát a népjogok további kiterjesztésével, ismét milliókat juttat politikai jogokhoz, nem lehet Kossuth Ferenc az elnöke. Az a körülmény, ha minden ilyen nagyszabású reform a Kossuth névhez fűződnék, a Kossuth-kultuszt olyan mértékben növelné, amely már elviselhetlen volna a Habsburgokra.

Valószínű, hogy ez a nyilatkozat is oly kevéssé történt meg, mint azok, amelyeket az utóbbi időben a trónörökös szájába adtak, de amelyeket utóbb erősen megcáfoltak.

Justhék aradi akciója?

Több fővárosi lap ismételtlen arról adott hírt, hogy Justh Gyula képviselőházi elnök az aradi szoborleleplezés alkalmával ünnepies fogadalmat kíséretében újabb demonstrációt tervez az önálló bank mellett. A függetlenségi párt hivatalos lapja erre ma a következőket írja:

— Arról beszél a híresztelés, hogy Justh Gyula az aradi szoborleleplezési ünnep keretén belül holmi politikai fogadalmat akar tétetni az ott jelenlévőkkel, még pedig kardrántás kíséretében. Főlemlítjük ugyan ezt a híresztelést, de nem adunk, *nem adhatunk neki hitelt*. Kossuth Lajos szobra körül *egységes magyar nemzeti hangulat* szokott nyilvánulni a legtisztább kegyelet érzelmei közt. Ezeket a kegyeletes érzelmeket zavarhatná meg holmi politikai, vagy pláne párt-politikai demonstráció. Nem is tehetjük föl Justh Gyuláról, hogy ő ilyet akarhatna és

A mozdony lassan közeledett a kocsik felé. Egy fiatal kocsitoló előre fut és vörös jelző zászlócskájával jelt ad a megállásra.

„Klipp-klapp.“ Az ütközők összeérnek. A fiatal kocsitoló közbeugrott, összecsatolta a láncokat és újra kimászott.

— Előre Mexikóba! szolt aztán, felkapaszkodva a kocsik egyikére. A gép füttyül és a kocsikkal továbbrohog.

— Vigyázzon! kiált a kocsimester a fiu után. Még új a legény a szolgálatban, szolt kíséreihez. Megvárom még, míg a kocsik átlesznek állítva.

A váltón áthaladtak.

A kocsitoló sipjával „megállj“-t jelez, leugrik, visszazsalad, megfordítja a váltót és aztán „Vissza!“ jelez.

Most a gép áttolja a kocsikat a Mexikó vágányra, a már ott levő többi kocsikhoz.

„Lassan!“ int a kocsitoló, majd ismét „Állj!“

Újra be akart ugrani a kocsik közé, hogy azokat összecsatolja, de az ütköző tányérok közé került és a következő pillanatban, mint alakatlan hústömeg függött rajtuk. — — —

Benedek, kinek szerencsétlen álma ismét oly rettentő módon megvalósult, a rákövetkező éjjel a gyorsvonat utolsó kocsijának fékülésén utazott. A vonat csak négy kocsiból állott, miket a mozdony kevés gőzerővel óvult sebességgel ragadott tóra.

Vizsga szemekkel állt a gépvezető a mozdonyon, baljával a szabályozót, jobbával az emeltyűt tartva, míg a fűtő folytonosan tüzelt.

Az órházak egymásután repültek el. Mind-egyiken szabad utat mutatott a látjelző.

Aztán állomás következett, melyen a gyorsvonat megállás nélkül haladt el.

A váltóállás helyes volt. A gyorsvonat zaja megtörte a tulszárnyalt tehervonat kocsiján. Aztán ismét tovább, mindig tovább, ki a szabad utra.

Benedek újra feloldja a zárkocsi kissé meghuzott fékezőjét és le akar menni a futódeszkára, hogy a menetjegyek ellenőrzését végezze az ő felügyeletére bizott két utolsó kocsiban.

De mi az? Mily különös csengése van most a kerekék ütésének?

Aggodalomtól telve a kocsivezető lesiet a futódeszkára és hallgatódzik. Nem lehet más. A kerekék egyike megpattant és a vonat nagy veszélyben forog.

Im, óh rémület, az utolsó kocsi már is ingani kezd. A megpattant kerék egy darabja már kieshetett.

Itt nincs idő a habozásra. Pár ugrással Benedek ismét ott van a fékezőn és meghuzza a vonatszineget.

Fütty nem hangzik.

Újra meghuzza minden erejéből. De a mozdony gőzsipje hallgatott. A zsinag vagy hozzáfagyott több helyen a kocsikhoz, vagy más valami akadály van.

Az utolsó kocsi mind erősebben kezdett ingani. Aztán meg a bajtára, a másik kalauz nem volt a fékezőn, bent van a kocsik egyikében a jegyellenőrzés céljából.

A kisiklás minden pillanatban bekövetkezhetik, de a közeli hidon okvetlenül be kell állnia. Iszonyu lesz a szerencsétlenség.

Benedek, harkos rémületében, lámpájával, sipjával egyaránt „Megállj“-t jelezte. És még mindig szemei előtt lebeg rettentő álomlátása, mely ezuttal, borzasztó mérvben fogja áldozatait szedni. De a szegény kalauz hasztalan hirtálla körben lámpáját, hiába erőlködik, hogy sipját meghallják. Sem a gépvezető, sem a fűtő észre nem vette. A veszély borzasztó volt. A futódeszkán csak lassan és akkor sem érhet el a gépig. Nincs tehát más út, mint a kocsitétőkön át.

Benedek felugrik, az egyik tetőről a másikra és épen az első kocsiról, a kalauzkocsiról a szerkocsira akart ugrani. De elcsuszott és épen a gép és a kocsi közé esett.

A gépvezető és a fűtő elrémülten vették ezt észre és gyorsan megállították a vonatot. Ez ily módon elkerülte a legrettentőbb veszedelmet.

De Benedek, a szegény kalauz, a vonat és számtalan emberélet megmentője, a vasut e névtelen hőse felismerhetetlen hústömeg gyanánt ragadt a küllőkön.

Az öreg Medgyes jól megjegyezte a helyet, hol Benedek, hivatásának áldozatául esett. Emlékébe véste a pályaszelvény számát és valahányszor itt rohogott el a vonat, levette sipkáját és rövid imát bocsátott az eget urához a szegény bajtárs lelki üdvéért.

Siklósy József.

alkalmasint semmi köze sincsen a szállongó híreszteléshez. Justh Gyula igen jól tudja, mit jelent Kossuth Lajos neve s a nagy név iránti kegyelet lángolása erre az erőben gyöngye országára és bizonyára ő lesz a legutolsó, aki a Kossuth-kultusz hatalmas energia-forrásánál megzavarja az ott delelő, el-tikkadt, üdülést és erőt szomjazó nemzetet.

A bankesoport lapja ma esti számában már meg is cáfolja ezt a híresztelést, azt írva, hogy a teátrális jelenet híre a közös bankosok egyikének fejéből pattanhatott ki.

A kormány lemondása után.

Egy másik forrás arról számol be, hogy a kormány lemondása után a király Lukács Lászlót designálja miniszterelnöknek. E hír szerint Lukács már meg is egyezett volna Kossuth Ferencel abban, hogy a függetlenségi párt vezérei részt vesznek kabinetjében. Ez a kabinet első sorban a választóreformot alkotná meg, a bankkérdésben pedig két éves provizóriumot létesítene.

A Lukács-Kossuth kabinetben hír szerint Bánffy Dezső lenne a király személye körüli miniszter.

A szoborleleplezés előkészületei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16

Szines és mozgalmas már az élet a Kossuth-szobor körül. Sietséggel dolgoznak az iparosok, hogy megfelelő köntösben mutatkozzék az idegeneknek a leleplezés színhelye. Ma állították fel a négy lepeltartó árbócot, amelyet zöld galyakkal és zászlókkal díszítenek.

A tanács ma tartott rendkívüli ülésén foglalkozott a Kossuth asztaltársaság ama kérvényével, melyben a József főherceg-téren elhelyezett vasgerendák elhordatását kérte. A tanács ezt elrendelte és holnap reggel a vagongyári művezetők felügyelete alatt megkezdik az elhordást.

A felvonulás.

A rendező-bizottság holnap délután három órákor tartandó ülésén Lócs Rezső gazdasági tanácsnok beterjeszti a Szabadság-téren végrehajtandó menetrendezés tervezetét, melynek összeállításánál azt az alapelvet tűzte ki a törvényhatóság által kiküldött nagy bizottság, hogy a szobor előtti kordon által elzárt téren a menet odaérkeztéig csak az énekkarok és a sajtó képviselői foglalhatnak helyet. Minden küldöttség vagy a menetben résztvevő csak a Szabadság-téren megjelölt helyről kiindulólág csatlakozhatik a felvonuló csoportokhoz és ettől a megállapodástól egyáltalában nem lesz eltérés.

A Szabadság-téren, annak bejáratánál sorakozik a Kossuth Lajos-asztaltársaság, amely a szoboralkotás eszméjének tiszteletére át hűséges ápolója volt; megnyitja a menetet, őt követik az agghonvédek, hölgyek, törvényhozas, törvényhatóságok, egyházak és kijelölendő sorrendben a többi küldöttségek. A rendezők karszalaggal lesznek ellátva és mindenkinek készségesen szolgálnak felvilágosítással. A főgimnázium igazgatósága bejelentette, hogy a nyolcadik osztály növendékei részt vesznek a rendezésben.

Kossuth és kísérete.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma telefonon érdeklődött Barabás Bélánál az előkészületek felől és örömmel vette tudomásul, hogy az ünnep fényes sikere érdekében minden megtörténik. Tudatta egyszersmind vele, hogy biztosan megjelenik a leleplezésen, de semmiféle küldöttséget, tekintettel betegségére, nem fogad-

hat. A lapunkban már ismertetett megállapodások szigorú betartásával érkezik és utazik el. A miniszter természetesen, minthogy a menetben való részvétel nagy fáradalommal járna, mindjárt a vasuttól jövet a szobornál elfoglalja a részére fentartott tribün páholyt.

Az ünnepség résztvevői.

Mai nap ismét sok jelentkezés történt. A már felsoroltakon kívül résztvesznek az ünnepen és koszorut helyeznek el:

Izraelita jótékony nőegylet, pankotai ipartestület, temesvári állami főreáliskola, Kolozsvár város, nagykőrösi ref. gimnázium, országos képzőművészeti társulat, Szabadka város, aradi magyarvárosi asztaltársaság, mozdonyvezetők országos szövetsége, vidéki nyomdatulajdonosok országos szövetsége, aradi Hungaria dalegylet, aradi állami, községi és zsidó iskolák tantestülete, aradvidéki tanítóegylet, dévai állami főreáliskola, aradi mérnök és építészegylet, erdőhegyi gazdakör, Kraszószerény vármegye, Pécska község, pécskai függetlenségi kör, pécskai nők, pécskai kaszinó összesített ötszáz tagu küldöttsége, aradi királyi adóhivatal, rokkant munkáspénztár aradi fiókja, aradmegyei függetlenségi párt, eleki függetlenségi párt, vadászai függetlenségi párt, battonyai ipartestület, battonyai önkéntes tűzoltó kar, battonyai függetlenségi kör és iparos ifjuság, kristyóri társaskör, aradi autonom orthodox izraelita hitközség.

Koszorúmegváltás.

Lapunk mai számában egy előkelő állami tisztviselő hozzánk intézett levelében arra hívta fel a közönséget, hogy koszoru helyett pénzzel gyarapítsa a szobor alapot. A felhívásnak már van fogantatja. Az aradi államépítészeti hivatal tisztviselői kara harminc, az aradmegyei és aradi tanító egyesületek hetven koronát küldöttek koszoru váltság címén a szoborbizottság elnökségéhez.

Koszoruikat megváltották még: A Barabás-asztaltársaság 100 koronával, az aradi Sakk-kör 10 koronával, az Acsev. műhely munkásai a koszoru megvétele után fennmaradt 21 koronát juttatták el a bizottsághoz.

A szociálisták gyűlése.

Az aradi szociáldemokrata párt, mint azt már jeleztük, a leleplezés napjának délutánjára népgyűlési engedélyt kért a rendőrségtől a Kossuth szobor előtti tere. A rendőrség engedélyt adott a gyűlés megtartására, de tekintettel arra, hogy abban az időben, mikor a gyűlést tartják, a szobrot a városban tartózkodó sok ezer vendég meg akarja bizonyára tekinteni, annak helyéül a néhány léppel feljebb lévő Boros Béni-teret jelölte ki.

A rendőrség intézkedései.

— Az udvarias főkapitány. —

Szeptember hó 19-én a Kossuth-szobor leleplezése alkalmából a rend fentartása, a személy- és vagyon-, valamint a forgalom biztonsága érdekében a következőket rendelte el a rendőrfőkapitány:

Szeptember 19-én reggel 8 órától a Szabadságteret mindaddig, míg az ott gyülekező küldöttségek onnan el nem vonulnak, a kocsik közlekedés elől elzárják. A szabadságterei felvonuláshoz menő egyéneket szállító kocsik a Vörösmarthy-utcán át közlekednek. A menet elvonulásával a Szabadságteret a közlekedésnek megnyílik.

A menetnek a Szabadságtererről való elindulása előtt, tehát délelőtt fél 10 órákor az Andrassy-tér zárják el a közlekedés elől a Deák-, illetve Petőfi-utcaútól kezdve a József főherceg-uton lévő Andrányi és Purgly-házig. Ugyanebben az időben a város ház előtti térnek a Millennium vendéglő sarkától a kincstári palota sarkáig terjedő része elzárandó és pedig ez utóbbi úgy a gyalog, mint a kocsik közlekedés elől. A menetnek a Kossuth szobor előtti megtérkezése és elhelyezkedése után az Andrassy-teret is megnyílik. Az ünnepség megkezdésétől annak végéig elzárva marad a város ház előtti tér a Széchényi-, illetve a kinc-

tári palota melletti utcától a József főherceg-uton lévő Andrányi, illetve Purgly-házig. Ugy a Szabadságteret, valamint a Kossuth-szobor előtti tér szabadon tartásával megbízott rendőrtisztviselőket utasította a főkapitány, hogy az esetleg jelentkező tüzoltókat vagy más jelvény-nyel ellátott polgári egyéneket a terület szabadon tartása érdekében megfelelően helyezték el. A netáni balesetekre való tekintettel a városháza pénztári előszobájában egy kellelő felszerelt mentő állomás lesz elhelyezve; a mentőkocsi pedig a tüzoltó laktanyában fog készenlétben állani.

Szeptember 18-án déltől 19-én reggel 8 óráig az összes egy és kétfogatu bérkocsisok, kivéve a már előre megrendelt és lefoglaltakat, — az Aradra érkező vonatokhoz az állomásonál megjelenni és kocsijaikat az érkező vendégeknek az előírt díj mellett rendelkezésre bocsájtani kötelesek. 19-én reggel az Andrassy-és a város ház előtti téren lévő bérkocsisok azon időben, midőn a menet ott elvonul, vagy ott tartózkodik, a Deák Ferenc-, Petőfi-, Tabajdy- és Salacz-utca-utakba mennek, ahol az érkező sorrendjében foglalják el helyüket. Vasuti állomásonál megjelendő bérkocsik és magánfogatok közül az előre megrendeltet a kijárat előtti téren hármassorrendben, az előre meg nem rendeltet pedig a Horváth-féle vendéglő előtti téren helyezkednek el s az utóbbiak a szükséghez képest sorrendben hajtának elő a megüresedett helyre. A városba behajtó és onnan úresen visszatérő kocsik mind a Horváth-féle fogadó előtti téren helyezkednek el. A sorrendből való kitérés, előrehajtás szigorú büntetés terhe alatt tilos. Az ünnepség alkalmával a házak tetején, padlás nyílás, padlás ablakban, építési állványokon tartózkodni, élet és tűzbiztonsági szempontból tilos. Ezen tilalom betartására a következményekre való figyelmeztetésre első sorban a háztulajdonosok, illetve házmesterek kötelezettek.

Tekintettel pedig arra, hogy a József főherceg-uton az ünnepség közelében egy épülő ház állványai vannak, ezen tilalom betartásának hathatósabb ellenőrzésére külön erre a célra oda rendőrt rendelt ki a főkapitány. Meghagyja a rendőrközegeknek, hogy a jelvény-nyel és igazolvánnyal ellátott hírlapírókat szabad mozgásban semmiképp ne akadályozzák, sőt ha hozzájuk fordulnak, a szükséges utbagazítást készségesen megadják.

A záróra mindazon kisebb korcsmákban is, hol a vendégek mulatása által a környék nyugalma háborítva nem lesz, 18. és 19. éjféli hatályon kívül van helyezve.

Ezen szolgálati utasítást oly meghagyással adom ki — mondja Sarlot — az összes rendőrtisztviselőknél s a rendőrtestület minden egyes tagjának, hogy az ebben foglalt beosztáshoz és szolgálathoz szigorú pontossággal ragaszkodjanak; annak végrehajtásában lelkiismeretesen közreműködjenek, a vezénnyelssel megbízott fellebbvalóknak ellentmondás nélkül és azonnal engedelmességedjenek, mert a rendet fentartani, a kiadott rendelkezéseket intézkedéseket, végrehajtani csak úgy lehet, ha a testület minden egyes tagja kötelességét lelkiismeretesen és pontosan teljesíti.

Elvárom tehát a testület minden egyes tagjától, hogy a szolgálatát a legnagyobb pontossággal fogva teljesíteni. Kötelességévé teszem mindenkinek, hogy rendőri beavatkozást igénylő esetekben udvariasan, tapintatosan és mindent kérve lépjenek fel, továbbá erőszakoskodástól, tetteges bántalmazástól, kiabálástól, káromkodástól, durva kifejezésektől, felesleges beszélgetésektől, részrehajlásoktól, kedvezmények adásától tartózkodjanak, — az idegeneknek pedig az általuk kért felvilágosítást udvarias modorban megadják. A letartóztatáshoz pedig csak a legszükségesebb esetben nyuljanak és ezt kizárólag csak tisztviselő utasítására tehetik.

Varjassy Árpád kir. tanácsos, a Kőlcsey-Egyesület elnöke az egyesület nevében azt a kérést intézte a Kossuth asztaltársasághoz, hogy a leleplezésnél elhelyezendő koszorúk szolgálat

engedje át megőrzés céljából a Kőlcsey-Egyesület ereklyemuzeumának. A Kossuth-társaság hálás örömmel tett eleget a kérelemnek és erről Varjassyt átiratilag értesítette.

Holnap délelőtt a szobor-bizottság műszaki albizottsága átveszi az öntödétől a két mellék-alakot és megvizsgálják annak bronzanyagát.

A leleplezési ünnepségeket rendező bizottság felhívást intéz az aradi kereskedőkhoz, hogy vasárnap délután készítsenek díszesebb kirakatokat és este világítsák ki azokat.

LEFUVÁS.

Az aradi helyőrség hazakerkezte.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Körülbelül két heti távollét után ma, a délelőtt folyamán érkeztek meg Aradra a helyőrség csapatai. Legkorábban a háziezred, majd a honvédhuszárok és a közös lovasság vonult be hangos kúrtszóval, végül déli egy órakor a honvédszászlóalj fáradt, poros századai masiroztak végig a Weitzer-utcán át a laktanyába. Tegnap délelőtt tizenegy órakor adta ki Frank Libor hadtestparancsnok a katonai fülnek kellemesen hangzó lefuvásra a parancsot Aliosnál és elrendelte, hogy a csapatok gyalog menekben állandó tartózkodási helyükre induljanak.

Az idej hadgyakorlatoknak utolsó három napja rendkívüli kívánalmakat támasztott a csapatokkal szemben. Kisebbszámú seregek ugyszólván folyton talpon voltak, mert a hadtestgyakorlatok teljesen harszerű diszpozíciók alapján indultak meg és folytatódtak le. A háziezred legénysége különösen nagy munkát végzett, mert órálló feladatot szánt neki a hadvezetőség. Mint azonban teljesen hiteles forrásból értesülünk, az ezred kitűnően felelt meg feladatainak, mert az egész idő alatt a legjobb kondícióban, teljes frissességgel győzte a gyakorlatok fáradalmait. Még a rendkívüli menetelések sem viselték meg és alig voltak elmaradozó legények. Súlyosabb megbetegülés egyáltalában nem fordult elő.

Az Aradi Közlöny megírta, hogy ez időben először végzett gyakorlatokat a hadtest kebelében szervezett lovashadosztály Kirchbach báró parancsnoksága alatt és hogy ebben a szegedi honvédhuszár ezred is részt vett, melynek 2-ik osztálya Aradon állomásozik. Kirchbach báró tábornok a hadgyakorlatok alatt igen sokszor emlékezett meg a honvédhuszárok kitűnő kiképzéséről a valódi lovas éretyeiről. Míg a második héten a közös huszárok alig vonultak ki 60-80 lóval, addig a honvédek állandóan 140 egészséges lovat tudtak kiállítani, a mi eme csapatok kitűnő loanyagának bizonyítéka. A záró gyakorlatok után a hadtestparancsnok is megemlékezett a honvédhuszárság kitűnő magatartásáról.

A mai napon hazakerkezett csapatoknál a fegyvergyakorlatra behívott tartalékosokat szabadságolták, holnap a harmadik évüket leszolgált legénységnek osztják ki a szabadságos kis könyvet, a mi a „gyöngy élet“ várva-várt befejeztét jelenti.

Kossuth-relikviák az aradi ereklyemuzeumban.

Látogatás a Kossuth szobában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Az aradi szabadságharcai ereklyemuzeumban vannak igen érdekes emléktárgyak, melyek Kossuth Lajosra, 1848-49. szabadságharc legnagyobb alakjára vonatkoznak. Ezekből ma Kossuth-szobát állított össze a muzeum buzgó vezetősége.

Többnyire kéziratok ezek, melyek a nagy államférfiu tolla alól kerültek ki és a melyek érdekes adatokat nyújtanak ugy a lefolyt szabadságharc történetéhez, mint a később keletkezett, a turini remete kedélyállapotáról és az ország változott viszonyairól alkotott felfogásról.

De beszéljenek helyettünk maguk az ereklyék:

A muzeum okmánytárában őriztetik Kossuth Lajosnak, mint pénzügyminiszternek leirata Aradvárosához, melyben értesíti a nemes várost, hogy a m. kir. pénzügyminiszterium vezetését átvette s egyszersmind közli a miniszterium szakosztályainak beosztását.

Néhány nappal később a következő leiratot küldte Kossuth Lajos Arad város polgármesteréhez:

567. P. M. „Miszertint a jövő országgyűlésnek célszerű adórendszerrel tehessek javaslatokat, tájékoztatásom végett elkerülhetetlen szükség tudnom azon tőkék általános összegét, melyek a törvényhatóságoknál betáblázva vannak, ennél fogva hivatalosan megkeresem Aradváros polgármesterét, hogy az e városban betáblázott tőkék jegyzékét az adózók és hitelezők nevei nélkül 15 nap alatt beküldje.“

Kelt Budapesten, május 31. 1848.

A pénzügyminiszter:

Kossuth Lajos.

Ugyanesak az okmánytárban őriztetik Kossuth Lajos egyik sajátkezű rendelete, melyet Csányi László szatmármegyei kormánybiztoshoz intézett, a Szatmármegyében elhelyezett hadi erők élelmezése tárgyában. Az említett megyében ugyanis nehézségek merültek fel a katonaság ellátására, a nehézségek tapintatos elhárítására Kossuth Lajos hosszabb rendeletben felszólítja Csányit.

A „Kossuth-emléktárgyak“ között foglal helyet Kossuth Orsován 1849. aug. 13-án elmondott ama szózatának eredeti fogalmazása, melyben a Törökországba menekvő Kossuth bucsut mond hazájának.

A Vécsey tábornok vértanu emlékének szentelt szekrényben több eredeti Kossuth-lévéll látható, melyek kiváló becsesek azért bírnak, mert németül vannak írva és igazolják azt, hogy a magyar szó nagy mestere ép oly jelesül írt és beszélt németül, mint anyanyelvén.

Az egyik levélben Kossuth Lajos köszönetet mond Vécsey grófnak, az aldunai magyar seregek megmentéseért. Csodálatát fejezte ki a bölcs ezredesnek hőstettéért és örömmel értesíti őt egyszersmind Bem, Görgey, Perczel és Klapka tábornokok diesteljes győzelmeiről. Az érdekes levél Debrecenből, 1849. június eljsejéről van kelteve.

Egy előzőleg Vécseyhez írt levélben szintén köszönetet mond Kossuth Vécseynek, a Bácsmegyében kifejtett erélyéért. A levélben emlékezés történik arról, hogy Vojnics ezredes, ki a magyar hadsereghez tartozott, megtagadta az engedelmisséget, de Vécsey közbenjárása folytán ismét visszakerült a magyar hadsereg-

hez és aláírt egy nyilatkozatot, melyben kijelenti, hogy bármilyen ellenség ellen fog küzdeni a magyarok oldalán. Kossuth elismerését fejezi ki Vécseynek, hogy tapintatával így visszahódította Vojnicsot, kinek a bácsmegyei szerbekre nagy befolyása volt.

De legérdekesebb a Kossuth által Vécseyhez írt levelek közül az, melyben Kossuth mindenképpen rábeszélni igyekszik Vécseyt, hogy a közte és Bem apó között felmerült viszály békésen kiegyenlítettessék. Kossuth azt írja Vécseynek, hogy miként egy már előzőleg keletkezett konfliktusban ő Bem apónak szolgáltattott igazságot, mert akkor az öreg urnak volt igaza, ugy belátja, hogy most Bem csakugyan megsértette Vécseyt. Megígéri, hogy mindent meg fog tenni, hogy Bem engesztelje ki a grófot, de ha ez nem sikerülne, ugy tudni fogja, hogy mit kell tennie.

Ezek ama relikviák, melyeket az aradi szabadságharcai muzeumban, Kossuthnak 1848-49-iki ténykedéséből őriznek, de ezekkel koránt sincs kimerítve az aradi Kossuth-ereklyék sora.

Látható a muzeumban egy levél, melyet Kossuth Lajos Szabó Jánoshoz írt 1880-ban, a mikor ez a kormányzóknak megküldte Budapest építkezési tervéről írt röpiratát. A levélben Kossuth megjegyzi, hogy mivel ő már harminc év óta nem látta az ország fővárosát, annak jelenlegi viszonyairól nem is tehet megjegyzéseket, de kifakad a Gellérthegyi citadella ellen, mely nem arra van szánva, hogy a fővárost megvédje a küllelenségtől, hanem tisztán Budapestnek félelemben tartására van célozva.

Egy másik magánlevelet is őriznek az aradi ereklyemuzeumban. A levelet 1890-ben írta Kossuth Podhoreczky Máriának, amidőn ez urhölgy megküldte Kossuthnak „Egy államfogyónő“ című naplóját. Kossuthban a könyv elolvasása ily emlékeket ébresztett fel:

„... Iróztató idő volt e nemtelen bosszúvágy fektelen dühöngésének ideje, melynek emlékére oly borzasztóan ráillenek a költő ama sorai, hogy: „Arulás volt hazáját szerezni és védeni halál.“

Több mint egy emberöltő folyt le azóta; az idők megváltoztak és az idők változatával az emberek is megváltoztanak. A nemzet fátyolt borított a leszenvedett viszonyosságok emlékére. És legyen az ő hite szerint. De a szív megdöbben a fatyol mögött is; feledni a feledhetlent emberi akaratnak nem adatott meg. Dacára a lefolyt emberöltőnek és a megváltozott viszonyoknak, még sokan vannak a magyar hazában, kiknek asztalán ott ül az az elpusztíthatatlan emlékezet és keserűvé teszi eledelüket és ürmöt vegyit a szomjuhozók italába... Saját magáról így ír Kossuth a levélben: „Soha nem értem reá magamnak élni, biz' nekem is kijutottak a létfentartás gondjai, ráadásul a hazafiai és feletti fájdalomhoz“... Ennyi van levelekben Kossuthtól.

De a muzeum gazdag gyűjteményei között találunk még más Kossuthra vonatkozó érdekes tárgyakat is.

Az egyik szekrényben látható Kossuth Lajos pipája. A csinos barna pipát Kossuth 1848-ban Csernovics Péternek ajándékozta, akitől Kürthy Ferenc kapta, ez pedig kegyeletesen átengedte a muzeumnak.

Kossuth személye is méltón meg van őrkítve az aradi szabadságharcai ereklye-muzeumban. Vagy ötvenféle változatban látható a muzeum terneiben Kossuth arcképe, egyik legérdekesebbje ezeknek a Faur urnó, krassósörényi főispán özvegye által ajándékozott dragoutyp arckép, mely Kossuthot hat szabadságharcai hadvezér társaságában tünteti fel.

Kossuth vonásait ábrázolja élénk a Kiss szobrász által mintázott mellszobor is, melyet Kreith Béla gróf ajándékozott a muzeumnak.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

és mely szobor a turini remetét 90 éves korában ábrázolja.

Végül ott láthatók a Kossuthról elnevezett bankjegyek és ami talán egyike a legbecesebb ereklyéknek a muzeumban, Kossuth Lajos név-aláírásának 1848-ból fenmaradt clichéje.

A muzeum hirdapgyűjteményében található néhány példány Kossuth „Pesti Hírlap”-jából, a könyvtárban pedig Kossuth „Irataim az emigrációból.”

Revolveres merénylet a tárgyalóteremben.

Aki meg akarta gyilkolni a feleségét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

A nagyváradai törvényszék első polgári tanácsa előtt tegnap délelőtt ritka eset történt. Egy elkeseredett ember, akit a bíróság ki akart békíteni válófélben levő feleségével, a bíróság előtt revolverrel támadt feleségére és meg akarta gyilkolni őt. Biráknak, ügyvédeknek, teremszolgáknak kellett közbelépni, hogy a dühöngő embert megfékezzék és megakadályozzák a gyilkosság elkövetésében. Az esetről következő tudósításunk szól:

Tegnap délelőtt a nagyváradai törvényszék első polgári tanácsa előtt, a 40-ik számú teremben Pick Gáspár nyomdász válóperét tárgyalták. A tanácsban Bazala Béla elnökölt. A tanács másik két tagja: Mihálybázi Kálmán és Vámosy Mihály volt.

Pick Gáspár egyedül jelent meg a tárgyaláson, Pick Gáspárné ügyvédjével: dr. Várnay Ferencsel jött el. A válóper a feleség indította meg a férj ellen, mert a tanúknak, bizonyítékoknak egész tömegével akarta bebizonyítani, hogy férje kicsapongó, hűtlen életet folytatott és vele szemben mindig durván, brutálisan járt el. A válópörben tegnap elérkezett a békéltetési tárgyalás napja. Bazala Béla dr. felszólította a feleket, hogy béküljenek ki. Pick Gáspár kijelentette, hogy ő hajlandó a kibékülésre, mert nagyon szereti a feleségét, nélküle nem tud élni.

Az asszony azonban semmi áron nem akart kibékülni. Keserves szavakkal panaszkodott, hogy férje a legelzüllöttség életet folytatja és ezzel az életmóddal nem akar felhagyni, nem tud szakítani.

— Három tanuval is tudom igazolni —
ugymond az asszony — hogy tegnap is a legutolsóbb helyeken csavargott, mulatott egész éjjel.

A férj egyre sötétebben, egyre fenyegetőbben nézett az asszonyra. Amikor bevégezte mondanivalóit, odafordult feleségéhez:

— Hát nem akarsz kibékülni velem?
— Nem — hangzott a válasz.

Erre gyors elhatározással Pick Gáspár a nadrágzsebéhez kapott, kirántotta revolverét és ráfogta feleségére.

Szerencséje, hogy Várnay Ferenc dr., az asszony ügyvédje észrevette a férj szándékát. Mielőtt a fegyver eldördülhetett volna, megragadta Pick Gáspár karját. A következő pillanatban már a berohanó teremszolgák kicsavarták a fegyvert kezéből.

A teremben óriási konsternáció keletkezett. A tanács tagjai felugráltak helyeikről és lesiettek a terem közepére. Az elvett fegyvert Vámosy Mihály bíró foglalta le.

Pick Gáspár szédülve, támolyogva nézett szét maga körül. Mintha nem is tudná, mi tör-

ténik ő vele. Majd leborult egy asztalra és oly keservesen, szivszakgatónan airt, hogy eleinte azt hitték: megőrült.

A békéltetési tárgyalás természetesen véget ért; a felek eltávoztak. A bíróság pedig az iratokat nyomban áttette az ügyészséghez. Az ügyészség Pick Gáspár ellen gyilkossági kísérlet miatt fogja az eljárást megindítani. Délután a rendőrség az ügyészség megkeresésére le akarta tartóztatni Pick Gáspárt, de a letartóztatás előtt Pick Gáspár — amint a rendőrség hallotta — Budapestre távozott. A nagyváradai rendőrség nyomban megkereste a budapesti államrendőrséget Pick Gáspár letartóztatása iránt.

Öngyilkosság a nagygyakorlaton.

Zsifkovics százados tragédiája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

A temesvári hetedik hadtest nagygyakorlati tegnap véget értek. Két heti nehéz munka után ma már visszatértek a fáradt, kimerült csapatok. A nagygyakorlatoknak áldozata is van. Mint ma jelentették, Zsifkovics Péter, a szegedi 46. gyalogezred századosa agyonlőtte magát. A katonatiszt öngyilkosságának okát egyelőre mélységes titok fűdi. Mindössze aany szivárgott ki erről a szomorú katonai szenzációról, hogy Zsifkovics Péter századosnak egyik főlebbvalójával történt szolgálati összekocanása következtében kellett meghalnia. A megrendítő esetről egyik szegedi lap a következőket jelenti:

Kedden délután távirat érkezett a Szegeden állomásozó 46. gyalogezred Pars-téri lakatanyájába. A táviratban a nagygyakorlaton levő parancsnokság arról értesítette az itthon levő legénységet és tiszteket, hogy torontálszigeti Zsifkovics Péter százados, az ezred második zászlóaljához tartozó, pancsovai 5. század parancsnoka a nagygyakorlatok színhelyén öngyilkos lett.

A távirat óriási zavart idézett elő a lakatanyában. A tisztek megdöbbenve vették tudomásul tisztársuk tragikus esetének hírét, akit mindnyájan igaz bajtársként szerettek és becsültek.

(Visszajövők közéték!)

A nagygyakorlatok előtt a második zászlóalj Szegedre jött, hogy innen az ezreddel együtt induljanak a manőverre, amely Lugos és Karánsebes közt folyt le. A zászlóalj, amelyhez Zsifkovics Péter kapitány százada is tartozik, a régi csapatkórház épületében volt elszállásolva. A százados egy hetet töltött Szegeden, régi barátai körében és nagyon örült a viszontlátásnak. Sorba látogatta meg ismerőseit és minden idejét ezek körében töltötte.

A vig katonatiszt kedélyében még akkor semmi változást sem vettek észre. Egy heti itt tartózkodása alatt frissnek és életvidámnak látszott és az utolsó este kisebbkörű társaságban lelkesen jelentette ki a százados, hogy a nagygyakorlatok lezajlása után visszajön Szegedre régi emberei közé és itt fogja tölteni szabadságidejét.

(Kapitány ur, vigyázzon!)

Másnap az ezred nagygyakorlatra indult. Zsifkovics kapitány a manőveren egész katonai lelkesedésével vett részt. Hétfőn, amikor már csak néhány nap választotta el a kimerült legénységet a gyakorlatok lefűvésztől, váratlanul hirtelen kellemetlenség érte Zsifkovics Péter századosot. Ezrede oldalvédnek küldötte ki az ellenség irányában és Zsifkovics teljes lelkiismeretességgel indult a föladatnak. Utköz-

ben egyik főlebbvalójával találkozott, aki a gyakorlat mibenléte iránt érdeklődött nála. A kapitány felvilágosítással szolgált, miközben főlebbvalójának egy véleményét nem akceptálta. A tisztán katonai természetű véleménykülönbségből szóváltás támadt, amelynek végén a magasrangu tiszt szigorú hangon, a legénység fülehallatára, ezeket mondta Zsifkovicsnak:

— Kapitány ur, vigyázzon magára!

Az incidens ezzel véget is ért. A százados mereven szalutált és folytatta útját századával.

(Ne kelts föl!)

Ez hétfőn történt. Aznap éjjel Zsifkovics százada nem teljesített szolgálatot. A százados, kimerültségből, vagy más okból, este visszavonult szobájába. Szolgájának, aki az ajtóban fogadta, szigorúan megparancsolta, hogy reggel hagyja aludni, s hogy a tisztogatásra szánt ruháit még este vigye ki szobájából. Amikor a szolgál kiment, még egyszer utána szólt:

— Áztán föl ne kelts!

Másnap reggel Zsifkovics századának is részt kellett volna venni a véggyakorlatokon. Kora reggel már sorban állt a legénység az udvaron, a tisztek is megjelentek már a szakaszok élén, de a pontosságáról híres századparancsnok nem mutatkozott. Az ezred már indulóban volt, amikor a legutolsó percekben a század néhány tisztje aggályoskodni kezdett. Zsifkovics lakására rohantak, de ott a szolgál azt mondta, hogy nem keltheti föl a kapitányt, mert előttevaló este megtiltotta.

A tisztek ekkor rosszat sejtve, bekopogtattak az ajtón. Néhány pernyi csönd következett ezután, amelyet egy revolverlövés durranása szakított meg. A tisztek betörték az ajtót, amelyen belül Zsifkovics kapitányt táberi ágyán elterülve, kezében a még füstölő fegyverrel, átlőtt halántékkal holtan találták. Egyetlen revolvergolyó szétroncsolta a százados agyvelejét. Sietve orvosokat hívtak az öngyilkoshoz, akik azonban már csak a beállott halált kentatálták.

Zsifkovics Péter szobájában több levelet találtak. Egy Illés bátyjának címezve, kettőt a rokonságának, egyet pedig az ezredparancsnoksághoz intézett az öngyilkos százados. A többi levél címzését, valamint az ezredparancsnoksághoz intézett utolsó levél tartalmát szigorú titokban tartják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Verekedő tisztviselők. Budapestről jelentik: Paulovics István és Szántó Ödön tisztviselők a VII. kerületi előjáróságnál. Paulovics az idősebb és feljebbvalója Szántónak, ami azonban nem lehetett ok arra, hogy hajba ne kapjanak. Szóváltás támadt közöttük, mire Paulovics megdorgálta Szántót, aki sértésnek látta az intelmet és azt követelte Paulovicstól, hogy vonja vissza kijelentéseit. Paulovics a kívánságra egyáltalán nem reagált, mire Szántó ugy oldotta meg a vitás kérdést, hogy felebbvalóját arculütötte, majd lekapta a kályha tetejét s azal támadt Paulovicsra. A megtámadott tisztviselő sem maradt adós s ilyenformán gyönyörű csata színhelye lett a hivatalos szoba. Mikor az ellenfelek kifáradtak a kölcsönös gyomrozásban, elmentek a járásbírószágra és följelentették egymást tetteleges becsületsértés címén. A bíróság mindkettőt bünsőnek mondta ki a becsületsértésben, de mivel a sértések egyenlők voltak, felmentő ítéletet hozott.

Az elmebajos hercegnő.

Sulkovszky Ida gondnokságának története.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Orvosszakértői vélemény fog érkezni néhány nap múlva a budapesti járásbírószágtól az aradi törvényszékhez. A fiatal Sulkovszky Ida hercegnő gondnokság alá helyezési ügyében mondanak véleményt az orvosi tudomány emberei, az ifjú hercegnő elmebeli állapotára vonatkozólag. A szakértői vélemény szomorúan érdekes adatokat sorol fel a huszonhat éves hercegnőre nézve. A vélemény végső konklúziója: Sulkovszky Ida hercegnőt *veleszületett elme gyengesség* miatt gondnokság alá kell helyezni. A gondnokság alá helyezési eljárásnak ez a története:

Két-három hónappal ezelőtt Sulkovszky Jäger Ida hercegnő kérvényt adott be az aradi törvényszékhez, leányának, Sulkovszky Idának, elme gyengesség és tékozlás címén való gondnokság alá helyezése iránt. A kérvényhez csatolva volt egyrészt a konstanzi (Svájc) szanatorium orvos tulajdonosának, másrészt két budapesti egyetemi magántanárnak: *Hudovernny Károlynak és Németh Ödönnek*, a budapesti törvényszék elmeorvos szakértőjének véleménye, amelylyel igazolták, hogy Sulkovszky Ida hercegnő vele született elme gyengességben szenved. Csatolva volt ezenkívül egy csomó okmány annak igazolására, hogy a fiatal hercegnő *egy-két éven belül körülbelül két milliót költött el és így vele szemben a tékozlás megállapítható.*

A kérvényt, amelyet *Barabás Béla dr. és Tabakovics György dr.* ügyvédek jegyezték ellen, a törvényszéken *Ornstein Árpád* bírónak osztották ki. Sulkovszky Jäger Ida hercegnő azt kérte beadványában, hogy miután leánya egy konstanzi szanatóriumban van elhelyezve, keresse meg az aradi törvényszék az illetékes svájci bíróságot, hogy az aradi törvényszék által kiküldött törvényszéki orvosok közbejöttével, vizsgálja meg Konstanzában Sulkovszky Ida hercegnő elmebeli állapotát. Ez azonban csak a konzulátus útján lefolytatott diplomáciai tárgyalások után történhetett volna meg, — ami hosszas eljárást igényelt volna, — így Sulkovszky Jäger Ida hercegnő lemondott ilyen irányú kérelméről és Konstanzából — Budapestre internálta leányát.

A fiatal hercegnőt az ő saját ügyvédjének, *Baránszky Gyula* dr. lakásán helyezték el Budapesten és így most már mi sem állhatott utjában az elmebeli állapot megvizsgálásának. Az aradi törvényszék megkereste a budapesti I—III. kerületi járásbírószágot, hogy *Auszterweil László dr. és Posgay István dr.* aradi törvényszéki orvosok segítségével folytassa le a gondnokság alá helyezési eljárást. Ezenfelül kirendelte a törvényszék ellenőrző szakértőül *Werner Miksa dr.* aradi gyakorló orvost. A fiatal hercegnő ügyvédje: *Baránszky Gyula dr.* ellenőrző szakértőül *Hudovernny Károly dr.* egyetemi magántanárt jelentette be.

A hivatalos eljárás, — amelyet *Münster Ferenc* járásbíró vezetett, — a gondnoksági eljárás jogosultsága és megindítása körül folyt és egy-hét alatt befejezést is nyert.

Az *Aradi Közlöny* tudósítójának a szakértői vélemény főbb pontozatait sikerült megszereznie. Tartalma rendkívül érdekes. Mindenek előtt azt igyekszik kimutatni a hercegnő legközelebbi rokonainak ismertetésével, (édesatyja szintén gondnokság alatt van) hogy a hercegnő u. n. *terhelt* családból származik.

Felsorolja ezután a vélemény az egy hétig állandóan folytatott vizsgálat összes adatait. Megállapították a szakértő orvosok, hogy a hercegnő nagyon alacsony műveltséggel rendelkezik, *ugyszólván alig tud olvasni.* Nem érdekli semmi, nem törődik sem magával sem mással, minden iránt teljesen közömbös. *Nem ismeri a rangját, nem tudja van-e vagyona, hol és mennyi.* Ausztriai ingatlanairól — körülbelül huszezer hold — azt hiszi, teljesen jelentéktelenek, néhány holdnak képezi. Hogy gondnokság alá akarják-e helyezni vagy nem, egyáltalában nem tudja, de nem is törődik vele. Irodalomról, művészetről fogalma sincs. Regényt, ujságot, vagy más olvasmányt sohasem olvasott. Gondnélküli, vidám életre hajlik, csak férfiak között érzi jól magát és szenvedélyesen szeret pezsgőzni.

Főbb vonásokban ezek a terjedelmes véleménynek adatai, amelyek folytán az orvosszakértőknek egyhangulag ez a véleményük:

Sulkovszky Ida hercegnő veleszületett elme gyengességben szenved, ismeretei nagyon szűkek, ítélőképessége gyatra, morális és etikai képességei fejletlenek, semmi szépért, jóért lelkesedni nem tud, azok iránt teljesen érzéktelen, elmebeteg, gondnokság alá helyezendő.

Az aradi törvényszék legközelebb már meghozza döntését az ügyben.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat választmányi ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16

Nyári pihenése után ma kezdte meg újra működését az *Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat.* A tavalyi kiállítások szép eredményei után a társulat az idén is számít a műértő közönség érdeklődésére, hogy érdekes programját keresztülvigye.

Ma délután öt órakor a városháza tanácstermében volt a társulat választmányi ülése. Csánk Lajos elnökle alatt jelen voltak többek közt *Benedek Etelka, Albert Andor, Szende Lajos, Matusik Márton, Uferbach Jenő, Balla Frigyes, Barsy Aurél.*

Az ülés egyik pontja a nyáron hirdett virágos ablak- és erkély-pályázat bíráló-bizottságának megválasztása. A bizottságba megválasztották *Csánk Lajos* elnököt, *Lócs Rezsőné, Benedek Etelka, Balla Frigyes, Albert Andor és Jankó Gyula* tagokat. A döntés határideje október 3.

Nevezetes pontja volt az ülésnek a *téli kiállítás előkészítése.* Elhatározták, hogy a karácsonyi időkre képző- és iparművészeti kiállítást rendeznek, amely az iparművészeti tárgyakat külön nagy osztályban fogja összegyűjteni. A tárlaton aradi, fővárosi és más magyar művészek fognak kiállítani. A társulatnak a kiállítás rendezésében segítségére lesz *K. Lippich Elek* miniszteri tanácsos, aki nemrég Aradon tett látogatása alkalmával messzemenő jóindulatu támogatását ígerte meg az aradi társulatnak.

A társulat elnöke meleg szavakban emlékezett meg *Nachtnébel Ödön*ről, a társulat nyáron elhunyt buzgó választmányi tagjáról és *Nikodém János* elhunyt szolgabíróról.

Uj tagnak felvették *Ciaclan Livia* urhölgyet Pécskáról.

A választmány kimondotta még, hogy testületileg részt vesz a Kossuth-szobor leleplezésén és kéri a tagokat, hogy az ünnepségen minél számosabban legyenek jelen. A rendező-bizottság a társulat képviselőjét a 13. csoportba osztotta szét. A társulat végül elhatározta, hogy

koszorumegváltás címén 20 koronát küld a szobor-bizottságnak.

* Szendrey a vásárhelyi szinkörben. Hódmezővásárhelyről jelentik: Szendrey Mihály szingizgaté kérelmet adott be a városi tanácshoz, tekintettel arra, hogy egy elsőrendű társulatnak idejében kell tájékozódnia a jövőt illetőleg, már most határozzon, hogy pályázat mellőzésével neki adja-e ki jövőre is a szinkört, vagy pályázatot hirdet. Kijelentette Szendrey azt, hogy ha már most elnyeri a szinkört, jövőre *Julius 15-én* megkezdje a nyári szezont és a tél folyamán is bemutatja 16 előadásban az értékebb ujdonságokat. A tanács, méltányolva az okokat s azt, hogy Szendrey most egész újonnan szervezte karát és új erővel erősítette személyzetét, a szinkört *tegnapi ülésében Szendreynek adta.* A tanácsban csupán egy szó hangzott el a kérelem ellen.

* Hangverseny a nyári színházban. A Kossuth-szobor leleplezése napján d. u. 4 órakor művészi színvonalon álló hangversenyt rendez a veszthely megváltása és a Kossuth szoborjavára az aradi vasutas szövetség. A hangversenyen, mely a nyári színházban lesz, olyan művészgárda működik közre, melyet ritkán élvezhet Arad közönsége.

A hangverseny részletes műsora a következő:

1. Paganini: Thema con variazioni. II. Rákóczi fejedelem hegedűjén előadja: *Berger Károly VII. gimn. tanuló.* Zongorán kíséri mestere, *Unger Mór* zenetanár. 2. Hubay Jenő: Kremonai hegedűs operából „Madár dal”. Énekli: *Kelemenfalvi G. Ternovszky Margit* urasszony. Zongorán kíséri: *Kaletzky Vilma* urhölgy, aradvárosi zenede tanárnője. 3. Liszt: A Valse impromptu. XIII. Magyar Rhapsodia. Zongorán előadja: *Vas Sándor* zongoraművész. 4. a) Göttermann: Concert-Andante. b) Popper: Magyar Rhapsodia. Gordonkán előadja: *Kovács Sándor*, a m. kir. operaház tagja. Zongorán kíséri: *Kaletzky Vilma* urhölgy. 5. a) Káldy, Csalogány-dal. b) Magyar műdalok. Énekli *Kelemenfalvi G. Ternovszky Margit* urasszony. Zongorán kíséri: *Kaletzky Vilma* urhölgy. 6. Dohnányi: Zongorakvintet. Előadja: *Vas Sándor* zongoraművész zongorán, *Unger Mór* zenetanár. I. hegedűn, *Wagner József dr.* tanár II. hegedűn, *Sperber Frigyes* zenetanár violán, *Kovács Sándor* gondonkaművész. A hazafias célra való tekintettel *Kovács Gyula* hírneves zongoragyáros (Budapest, Gresham palota) 6000 koronás világhírű Steinweg zongorát bocsájtot díjtalanul rendelkezésre. Helyárak: Alsó páholy 10 K, I. emeleti páholy 8 K, Támlásszék (1—4 sor) 2 K, Támlásszék (5—10 sor) 1-60 K, Támlásszék (11—14 sor) 1-20 K, Támlásszék (15—21 sor) 1 K, Erkély (1 sor) 1-20 K, Erkély (2—4 sor) 80 f., Erkély (7—10 sor) 60 f., diák és katonajegy 40 f., karzat 20 f., egy műsor ára 10 fillér.

* A Kölcsey-egyesület az 1848—49-es ereklyemúzeumában a közelgő szoborleleplezésre külön *Kossuth-szobát* állít össze. E munkálat miatt ma és holnap (17. és 18-án) a könyvtár zárva van.

* Uj műsor az Urániában. A Kossuth-szobor vasárnapi leleplezése alkalmából a nagy számban ideseregülő idegenek szórakoztatására fényes mozgófénykép műsört állított össze az Uránia színház. A művészi képeket már szombaton mutatják be az aradi publikumnak, melynek így alkalma lesz az ünnepi műsört, az ünnep előtti napon megnézni. Addig is pénteken új műsorral szórakoztatja a publikumot az Uránia. Csupa új, elsőrangú látványosságban gyönyörködhet a publikum. Mind a hét mozgófénykép egy-egy remeke a kinematográfiának. Ez a műsor csak pénteken kerül színre. Szombaton a nagy idegenforgalomra való tekintettel délután 2 órakor kezdődnek az előadások. 791

* Az aradi Kossuth-szobor leleplezése alkalmával, *Lejtényi Sándor* főgimnáziumi tanár gyűjtött tapasztalatok és adatok alapján megírt *Arad és Környéke* című könyve jelent meg ifj. *Klein Mór* könyvkereskedő cégnél számos képpel és térképpel. Ára 1 korona. Kapható a kiadónál és minden könyvkereskedésben.

Rendszabályok a dohánytőzsdék ellen.

Wekerle rendelete az aradi pénzügyigazgatóságához.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Nagyjelentőségű és általános érdeklődésre számot tartó pénzügyminiszteri rendelet érkezett a napokban az aradi kir. pénzügyigazgatóságához és egyidejűleg az ország többi pénzügyigazgatóságaihoz. A rendeletnek, melyet maga Wekerle miniszterelnök és pénzügyminiszter irt alá, két nevezetes része van. Az egyik rész főképpen a *dohány-nagyárusok megrendszabályozása és a kistrafikosok védelme*, a másik rész pedig a *dohánytőzsdék számának korlátozása* még pedig oly irányban, hogy a mainál több dohánykiadásitási engedély egy városban, vagy községben se adható.

Az érdekes miniszteri rendeletet a következőkben ismertetjük:

A kistrafikosok védelme.

A rendelet elsősorban hivatkozik a dohány-kisárusok ama panaszára, hogy a nagy-tőzsdék a keresettebb színárnyalatú dohánygyártmányokat saját közönségük számára tartják vissza és a kisárusoknak a kevésbé keresett minőséget válogatják ki. Ezért a pénzügyminiszter meghagyja a pénzügyigazgatóságoknak, hogy utasítsák a kerületükhöz tartozó dohánynagyárusokat:

hogy a náluk megrendelt dohánygyártmányokat engedélyeik bevonásának terhe alatt a kisárusoknak egyenletesen és minden válogatás nélkül szolgáltatassák ki. A nagyárus nincs jogosítva a nagyban való eladásra szánt szivarok dobozait felnyitni és sértett zárszállag doboz átvételére a kisárus nem kötelezhető.

Egyben elrendeli a miniszter, hogy azok a felírások, melyek eddig a dobozok külső részén jelezték a színárnyalatot és a gyártási helyet és időt, ezentúl a doboz fedelének belső részén alkalmazandók.

A kisárusok panaszkodnak — mondja tovább a rendelet — hogy a nagyárusoktól zaklatásokban részesülnek, különösen azért, hogy a szükséges egyéb árukat (pl. fűszer, szivarpapír) náluk vásárolják. Az ilyen üzelmektől a nagyárusok engedélyük bevonásának terhe alatt eltiltatnak. Figyelmezteti továbbá a rendelet az áruraktárakat, hogy az anyagot a dohányárusoknak egyenletesen és a raktározás sorrendjében adják ki.

A trafikengedély megszorítása.

A pénzügyminiszter rendeletének másik igen érdekes része a trafik engedélyek megszorítására vonatkozik. A rendelet e része így hangzik:

A dohány-kisárusok országos szövetségének indokolt kérelmére elrendelem, hogy a pénzügyigazgatóságok a kerületükben levő városokban és községekben új dohány-kiadásitási engedélyeket ne adjanak, mert a jelenleg fennálló dohány-kisárusok száma a szükségleteknek megfelel. Ha egy dohánytőzsde megüresedik, másikat helyébe a pénzügyigazgatóság jogosult adni. Amennyiben egyes községek fejlődésére vagy egyéb körülményre való tekintettel kívánatos, vagy méltányos az eddigi létszámon felül újabb engedélynek megadása, az ily irányú kérvények a pénzügyorség és a pénzügyigazgatóság javaslata kíséretében elbírálás végett a pénzügyminisztériumhoz terjesztendők fel. Az ilyen kérvények felett ho-

zott határozattal szemben felfolyamodásnak nincs helye.

A pénzügyminiszter e rendelete valamennyi pénzügyigazgatóságnak szól, a székesfővárosi kivételével.

Öngyilkos háztulajdonosnő.

Az idegesség halottja.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 16.

Ma hajnalban egy milliomos háztulajdonosnő követett el öngyilkosságot a fővárosban. A dussgazdag asszony nem talált örömet az életben. Súlyos idegtaj gyötörte, éjszakánként rémképeket látott s az utóbbi időben az üldözési mániára elhatalmasodott rajta, hogy sem éjjel, sem nappal nem volt nyugalma. A boldogtalan asszony özvegy *Wilhelm Félixné*, született *Spitzer Róza*, kaposvári születésű 50 éves magánzónő, akinek Pécsen több háza és Baranyamegyében nagykiterjedésű földbirtokai voltak.

Wilheimné állandóan Pécsen lakott, de az utóbbi időben külföldi fürdőkben és szanatóriumokban keresett enyhülést bajára. Az idei nyarat is Marienbadban töltötte. Tegnap délután érkezett meg Budapestre s itt egy leánykori barátjának, *Krammer Berta* magánzónőnek Aradi-utca 52—B. szám alatti lakásán szállott meg. A két barát nő együtt töltötte az estét. *Wilheimné* folyton arról panaszkodott, hogy a leghíresebb orvosok se tudják meggyógyítani. Most már alig bír a bajával. Időnkint úgy érzi, hogy két kéz megragadja a torkát és fojtogatja.

— Nem érdemes így élni! — mondogatta busan. — Nem tudok örülni semminek. Félek mindenkitől és gyűlölöm az embereket.

— Barátja vigasztalta, de *Wilheimné* tovább is buskomor maradt. Együtt vacsoráztak. Lefekvés előtt *Wilheimné* így szólt *Krammer Bertához*:

— Holnap légy szives adj fel egy táviratot Pécsre, a rokonaimhoz. A szöveg az asztalomon lesz.

— Mi van benne?

— Majd meglátod.

Ezzel a beteg asszony visszavonult a szobájába. Az éjszakát nyugtalanul töltötte. Hajnalban felkelt, kinyitotta az utcára nyíló ablakot és leugrott a harmadik emeletről az utcára. Épen akkor ment el arra az 1842. számú rendőr. A szerencsétlen asszony mellette zuhant az utca kövezetére. A rendőr nyomban értesítette a mentőket, azok azonban már nem tudtak segíteni *Wilheimné*-re, mert mire kiértek, meghalt. Levelet nem hagyott hátra. Valószínű, hogy már régebben foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Erre vall a barátjánál folytatott beszélgetése is. Holttestét a bonctani intézetbe vitték.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az állami tisztviselők országos egyesületének aradi köre e hó 17-én d. u. 5 órakor a főreáliskola tanári tanácskozó termében rendes ülést tart. Tárgysorozata a következő: Az országos egyesület által a kolozsvári III. állami tisztviselői kongresszus elé terjesztendő jelentések és javaslatok. Egyéb ügyek és indítványok.

(*) A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyűlete aradi fiókja választmányát és tagjait, kik a Kossuth-szobor leleplezésén részt óhajtanak venni, 19-én vasárnap d. e. 9 órakor az egyleti helyiségbe (Kánya-féle színházi söröző) ezennel találkozóra hívja az elnökség. Egyleti jelvény fölteendő.

A meghívott vendég.

Lovagiatlan udvarló.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

A szegedi járásbíróság egyik hivatali helyiségében szerdán délelőtt rendkívüli kínos jelenet játszódott le két házastól között, akiknek egyike — a férj — a kopaszodók csoportjába tartozik, míg a másik — az asszonyka — azok osztályába sorolható, akik meggondolatlanul bocsátják ki kezük közül ama bizonyítékokat, amelyeket később ellenük használhatnak föl. Ennek a pörnek az anyaga lehet dráma is, de ha ügyes bohózatíró kezébe kerül, megkacagthatja a publikumot.

A história szereplői a következők: Egy ezüstső hajú uriember, aki mindeddig a legnagyobb meglepedés között töltötte házasságát, a másik fiatal, szép felesége. A harmadik személy egy csinos bajszú ifju, akinek föltétlenül kék volna a szakála, ha le nem borotváltatná. Ezt a fiatal urat egyébként már szintén a házasság rózsa láncai övezik, de ezeket gyakorta szét szokta tépni, hogy a szabadszerelme örömeinek éljen ideig-óráig. Es most elmondjuk magát a históriát:

Szeged szomszédságában, egyik kisebb községben lakik a szobán forgó házaspár, amely néhány hét előtt vígan vacsoráztak együtt, miután az öreg férj jó borokat szállított haza akkor este Szegedről. Alig fejezték be a vacsorát, a férj föluggrott és a szalonjuk ajtaja felé közeledett.

— Hallottad? — mintha valaki járna a szalonban, — mondta az asszonyának.

— Dehogy fiam, dehogy; te képzelődöl — felelte zavartan a nő, aki mindenképpen azon igyekezett, hogy a férjét leültesse.

Ez azonban nem sikerült neki, mert az öreg férj benyitott a szobába és a hold fényénél egy sötét alakot látott meghúzódva a szoba sarkában. Nem szólt semmit, hanem bezárta a szalonnak a harmadik szobához vezető ajtaját, a kulcsot pedig kibuzta belőle, aztán gyorsan kilépett és a másik ajtót is bezárta kívülről. Azután diadalmasan mondta a feleségének:

— Betörőt fogtam, fiam. Rügton megyek és följelentem az esetet a csendőröknek.

— De édesem, ne tedd azt; ilyen késő éjszaka csak nem fogsz kimenni, — kérlelte az asszonyka, aki nagyon szerette volna az egész dolgot elsimítani.

Hasztalan volt minden beszéd. A férj kis idő múlva megjelent két csendőrrel és a berekesztett „betörőt” kihurcolták a világosságra. Itt aztán fura dolognak jöttek nyomára. Nem volt az rongyos ruhájú betörő, hanem egy elegáns szegedi fiatalember, akit a férj is jól ismert.

— Mit akart ön az én házamban? — kérdezte az öreg ur.

A „fogoly” megtagadott minden fölvilágosítást és követelte, hogy engedjék szabadon, ami meg is történt. Ám a kopasz ur sokkal szűkebb látókörű volt, minthogy az intelligens szegedi emberben betörőnél egyebet völt volna fölfedezni.

Föl is jelentette, de betörésért nem ítélték el; ekkor magánlaksértéssel vádolta meg a szegedi gavallért, aki viszont az első tárgyaláson személyes szabadság megsértésének a vádját emelte az öreg férj ellen.

— Kérem, én meghívott vendég voltam; nekem meghívóm volt, — kottyantotta ki a vádlott ezt az elhamarkodott kijelentést.

Akkor a szegedi járásbírószágon elhalasztották a tárgyalást és szerdán délelőtt folytatták. A fiatal asszonyt is megidéztek és így mind a hárman jelen voltak. A tárgyalás elején a lovag bökés ajánlatot tett, mert félt a saját feleségétől, de még jobban az anyóstól, ha valamit megtudnának.

— Kérem, én nem akarok botrányt, amely esetleg az állásomba kerülhetne, — mondta békés hangon.

Az öreg ur azonban nem tágitott.

— Mindent akarok tudni, — jelentette ki a férj és izgalomtól remegő feleségére nézett.

— Hát akkor mindent kitálalok, — adta meg a választ a gavallér és előhuzott a zsebéből egy csomó rózsaszínű levelet, amelyeken a férj felesége kezévonását ismerte fel.

— Itt van a legutolsó levele, amelylyel meghívott. Tehát jogom volt ott lenni.

A levélke ezt tartalmazta:

„Édes Mucusom! Az öregem, az a fülesbagoly ma és holnap Szegeden lesz; tehát két nap és két éjszaka zavartalan lehet a boldogságunk.”

Leírhatatlanul kínos jelenet következett erre. A fiatal asszony a falhoz támaszkodott, még pedig arccal befelé és hangosan zokogott, a megcsalt férj pedig alig tudta kimondani:

— Akkor, akkor, bocsánatot kérek... nem tudtam... Csakhogy már mindent tudok...

A bíró mind a két félt fölmentette és így az egész pörben azt éri a súlyos ítélet, akit pedig nem is vádoltak: a nevetős szemű, bohó, fiatal menyecskét... Mert abban a válópörben, a melyet az öreg férj indított meg, minden bizonynyal az asszonyka terhére ítél a bíróság.

A pápa és a magyarországi románok. Apponyi Bécsben.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 16

Rómából táviratozzák: Az a hír, mintha a magyarországi görögkatolikus román egyház Apponyi Albert gróf kultuszminister rendelete ellen a római szentszékhez fordult volna, itt sem megerősítést, sem cáfolatot eddig nem nyert. Hír szerint a szentszék azon az állásponton áll, hogy a vallásoktatást legalább a *népiskolákban a gyermekek anyanyelvén kell adni*. A román püspökök tehát, amennyiben a magyar kormány ez alapelvvel teljesen ellentétes rendelete ellen sikra szállnak, kötelességüket teljesítik. A szentszék azonban e kérdésben már csak a *legutolsó fórum* szerepét vállalhatja, melyhez a püspökök csak akkor fordulhatnak, ha egyébként eredményt elérni nem tudnának. A magyarországihoz hasonló eset történt már Lengyelországban. A római szentszék ott is csak akkor avatkozott be, mikor a püspökök már semmit sem tudtak elérni a kormánytól. Igaz, hogy a beavatkozás eddig még ott sem vezetett eredményre, de az egyház várhat.

Bécsből táviratozzák: Egy bécsi lap ama hírével szemben, hogy a római szentszék a külügyminisztériumnál már a konfliktus ügyében közbelépett, a *külügyminisztériumban ilyen lépésről semmit sem tudnak*.

Budapesti tudósítónk jelenti: Apponyi Albert gróf kultuszminister ma este Bécsbe utazott, ahol holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A kihallgatás kapcsolatban áll azokkal a támadásokkal, melyek nemzeti-résről Apponyit érték. E támadások az utóbbi napokban oly mérvet öltöttek, hogy államérdekből szükséges az illetők ellen megtorló intéz-

kedésekkel fellépni. E megtorló intézkedések kieszközlését a királytól holnap fogja Apponyi megkísérelni.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 17-én az időjárás: meleg, elvélve csapadék, zivatarok.

— Kossuth Lajos emlékezete. A budapesti egyesült jótékony magyar asztaltársaságok központja e hónap 19-én a József főherceg szálló nagytermében Kossuth Lajos születésének évfordulóját kegyeletesen megünnepeli. Az ünnepélyen Koltai Pál elnök mond megnyitó beszédet, Szendrey László költeményt szaval, ünnepi beszédet mond a Kossuth serleggel kezében Száva János, alkalmi beszédet tart Szilágyi Károly titkár, az ifjúsági ünnepi beszédet Szüts István mondja, Illyés Bálintnak „Kossuth él” című költeményét elszavalja Kósa Rózsika, s az ünnepélyt bezárja beszéddel Brody Lajos dr.

— Csernoch püspök bérmautja. Resicáról jelentik: Csernoch János dr. csanádi püspök folyó hó 12-én kezdte meg bérma-körutját Krassó-Szörényben. A püspök 12-én Németbogsán és Dognácska, 13-án Rafonik és Klotics, 14-én Krassova és Lupák községben végezte el a bérmalást és 14-én este Resicabányára érkezett. A város határánál az egyházfőt a városi hatóság, a testületek és felekezetek képviselői várták és üdvözölték. A püspök a tiszteletére emelt diadalkapun át a papság és a küldöttség kíséretében a római katolikus templomhoz vonult, hol áldást osztott. 15-én az egyházfő megkezdte a bérmalást, mely a mai napra is kiterjedt. Csernoch püspök szerdán délben az egyes felekezetek és más küldöttségek tiszteletét fogadta. Csernoch püspök az itteni bérmalás után folytatja bérma-körutját.

— Tatárjárás az érettségi vizsgálaton. Alsókubinból különös, szinte hihetetlenül hangzó hír érkezik. A hiradás szerint az alsókubini felső kereskedelmi iskolának szeptember tizenharmadiki pótérettségi vizsgálatán *huszonöt vizsgázó közül huszonnégyet megbuktattak*, illetőleg egy évre visszavetettek. Magában véve az is különösen hangzik, hogy huszonöt jelölt került pótérettségire; ha még az is igaz volna, hogy közülök huszonnégy megbukott, akkor bizonyos, hogy itt komoly baj van és bizonyos, hogy ez az alsókubini érettségi tatárjárás rászorul egy kis figyelemre és a körülményeinek a teljes felderítésére. Az érettségi vizsgálaton elbukottak panasza szerint Jónás János miniszteri biztos volna az, aki a vizsgázók között a nagy pusztítást végezte; Papp Dező dr. miniszteri titkárnak, a másik miniszteri biztosnak és egy-két tanárnak minden fáradozása kárba veszett, Jónás János az írásbeli dolgozatokat csak éppen megnézvén, a szaktanárok jegyeit sorban megváltoztatta és a dolgozatokat négyesre minősítette. A megbukottak között, a hiradás szerint, sok van, akinek az idén kell megkezdnie katonai szolgálatát és a ki a bukás következtében most három évet fog szolgálni. A szigorú miniszteri biztos ellen Alsókubinban állítólag akkora volt az elkeseredés, hogy *jártában keltében csendőrök őrizetét vette igénybe*. Ha az egész hiradás igaznak bizonyul, akkor az elkeseredés nem mondható jogtalanoknak. Mindenesetre szükség van rá, hogy azok, akiket illet, felderítsék ezt a dolgot és tájékoztassák róla a nyilvánosságot, igaz-e az érettségi tatárjárás híre és milyen körülmények között történt meg.

— Különvonat az aradi szoborleleplezési ünnepélyre. Budapesti tudósítónk jelenti: A Máv. igazgatósága, tekintettel arra, hogy szombaton igen sokan fognak utazni az aradi Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyére, tudatja, hogy a szombat délután két órakor a keleti pályaudvarról induló rendes aradi gyorsvonatot két részre osztják és annak második része, — amelyen a képviselőház küldöttsége és a fővárosi hírlapírók utaznak — tíz perccel később fog indulni. Ez a külön vonat minden állomásra tíz perccel később érkezik be, mint a rendes gyorsvonat.

— Hegedüs Ferenc a ravatalon. Budapestről jelentik: A Fejérváry-kormány pénzügyminiszterének, a tegnap váratlanul elhunyt Hegedüs Ferenc v. b. t. t.-nak kihűlt testét a Fejérváry-ut 1. számú gyászházban díszes ravatalra tette az Entreprise. A gyászleplel bevont lakásban ma délelőtt sokan megfordultak, hogy kondoleáljanak a mélyen sujtott özvegynek. Résztvételüket tolmácsolták Fejérváry Géza báró v. b. t. t. darabont testőrségi kapitány, a közigazgatási bíróság tagjai, a pénzügyminisztérium tisztviselői kara és még számosan. A temetés pénteken délután 3 órakor lesz a Fejérváry ut 1. számú gyászházból. Zierer Károly tabáni plébános beszenteli a holttestet s azután az Entreprise gyászkocsiján kiviszi a koporsót a farkasréti temetőbe, ahol az elhunyt exminiszter örök nyugalóhelye lesz.

— A cárné betegsége. Pétervári távirat jelenti: A cárné állapota napról-napra rosszabbodik. Nagyfokú idegességben szenved és két-három hozzátartozóján kívül senkit sem tűr maga mellett. Az utóbbi napokban buskomorosság is erőt vett a cárnén és sokszor órák hosszát sírógöresökben szenved.

— Öngyilkos joghallgató. Debrecenből írják: Hajduböszörményben a legnagyobb tiszteletnek örvendő Fehér Antal dúsgazdag földbirtokosnak és malomtulajdonosnak családja. A legidősebb fiuk Fehér Zoltán 23 éves joghallgató, aki a kolozsvári tudomány-egyetemen folytatta tanulmányait. A fiatal jogász kettőzött szorgalommal készült pályájára s most is azért tartózkodott odahaza Bösörményben, hogy utolsó szigorlatára készüljön. Éjjeleken keresztül tanult s szülei többször intették, hogy szorgalmát ne fokozza fizikai erején felül. Fehér Zoltán tegnap este bezárkózott szobájába és tanult. Szülei többször benéztek szobájának ablakán s akkor fel és alá, gondolatokba elmélyedve sétált a fiatalember. Ma reggel korán, hét óra előtt felkelt, megmosakodott, szüleihez ment s üdvözölte őket. Azután átment egy mellékszobába, a tükör elé állott s Browning-revolverével szíven lötte magát. A fegyver dörrenésre berohantak a szobába szülei s az apa rémülten futott oda fiához.

— Az istenért, fiam, mit csináltál?

A fiatalember azonban már nem tudott szólni. Kinyújtotta kezét szülei felé s aztán meghalt. Mélyen megrendítő volt a szerencsétlen szülők kétségbeesése. Az öngyilkos fiatalember édesanyja eszméletlenül esett össze s olyan rosszul lett, hogy azóta ágyban fekvő beteg. Az öngyilkosság híre csakhamar elterjedt a városban s óriási részvétet keltett. Hogy miért követte el Fehér Zoltán az öngyilkosságot, azt senki sem tudja.

— Az aradi ipartestület elnöksége felkéri tagjait, hogy a Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyén való részvétel céljából f. hó 19-én reggel fél 9 órakor a testület helyiségében jelenjenek meg, ahonnan csoportban történik a gyülekezés helyére a felvonulás.

— Tílos az udvariasság! Irtunk arról, hogy Budapesten egy rendőrt elbocsátottak állásából, mert azt mondta a gyorsan automobilozó milliomosnak, hogy *drága jó uram*. Az automobil tulajdonosa, Weisz Fülöp ma ezt a nyilatkozatot tette: Julius elején valamelyik reggelen hivatalomba mentem, miközben az Andrásy-úton észrevettem, hogy egy rendőr egy autóbilit feltartóztatott és a soffőrrrel beszélt. Minthogy az automobilban saját kocsimra ismertem, odamentem és odaérve, még hallottam, amint a rendőr azt mondja a soffőrrnek:

— Nem jelentem fel, hanem csakis felírom, hogy megintettem. — Mire a gépkocsi tovább ment.

Én a rendőrhöz fordultam és megkérdeztem, mit vétett a soffőr, minthogy én vagyok az automobil tulajdonosa. Erre a rendőr azt felelte:

— Akkor vegye tudomásul, *drága uram*, hogy így nem szabad hajtani!

— Elég — válaszoltam én, — ha azt mondja: uram, mivel nem vagyunk oly bensős ismerősök.

Erre a rendőr: *Jó, akkor sem nem ur, sem nem drága.*

Nyugodtan válaszoltam, hogy ezért az illetlenségért fel fogom jelenteni és tovább mentem. Körülbelül ötven lépést haladtam, mikor a rendőr utánam rohant és felszólított, hogy mondjam meg a nevemet és lakásomat, mire átadtam névjegyemet. Ő nevemet és foglalkozásomat felírta. A rendőr kérdésére, hogy hol lakom, azt feleltem, hogy a címemet már megadtam, mire kérdését megismételte, én pedig az előbbi választ adtam. Erre „a törvény nevében” kérdezte, hogy hol lakom, mire megmondtam, hogy Bajza-utca 26. szám alatt. A soffőr nevét is kérdezte és hozzátette, hogy csak most fogja a soffőrt feljelenteni. E párbeszéd természetesen nagyobb tömeget esdített oda és egy urat fel is kértem nevének s lakásának bemondására, hogy reá, mint tanura hivatkozhassem. Az esetet panasz alakjában a főkapitányságnak bejelentettem. Néhány hét múlva az őrszemélyzet főparancsnokától azt az értesítést kaptam, hogy a megindított vizsgálat eredményeképpen a kérdéses rendőrt szabálytalan és sértő magaviselete miatt *kétnapi elzárással* büntették meg. Ez az igazi tényállás.

— Titokzatos gyilkosság. Paksról jelentik: Gerjen mellett a dunai védgát-társulati töltésen galyakkal letakarva a fűzesben egy ismeretlen férfi holttestét találták meg. A vizsgálóbíró a helyszínére kiszállván, megállapította, hogy gyilkosság esete forog fenn. A megindított nyomozás ma kiderítette, hogy az illető Bogyai József medinaí gazdálkodó volt, ki Szekszárdra igyekezett. Bogyai, özvegye szerint 600 koronát vitt magával a szekszárdi vásárra, de utközben vadászfegyverrel agyonlőtték és kirabolták. Súlyos gyanúkok alapján letartóztatták Gibert Tivadar gerjeni lakost. Egy másik esetből kifolyólag is gyanúsították a múlt évben Gibertet, a mikor az édesanyját fojtották meg ismeretlen tettesek, de akkor bizonyítékok hiányában felmentették. Most a nyomozást ezen irányban is ismét megkezdték.

— A közuti vasut sorsjegy nyereményei. A mai napon kir. közjegyző által kisorsolták a közuti vasut következő jegynyereményeit: A piros színű, O. betűs, 4274. sz. jegy 50 korona jutalommal, a kék színű, H. betűs, 4416. sz. jegy 40 korona jutalommal, a kék színű, G. betűs, 17583. sz. jegy 30 korona jutalommal, a fehér színű, J. betűs, 13692. sz. jegy 20 korona jutalommal és a piros színű, O. betűs, 31089. sz. jegy 10 korona jutalommal. Arad, 1909. szeptember hó 15 én. Az igazgatóság.

— Bojkottálnak a pincérek egy milliomost. Budapestről írják: Pénteken este betért a Pannonia-szálló éttermébe Schubert Frigyes többszörös háziur és építész. Már ittas volt, mikor az étterembe került, ahol tovább folytatta az ivást. Közben valamiért — a jelenlevő pincérek állítása szerint minden ok nélkül — megharagudott a tizenhétéves Tassy János nevű borfiura és úgy megrugta, hogy a fiu eszméletlenül összerogyott. A pincérek, akik erre mind az asztal köré gyülekeztek, felelősségre vonták a milliomost, mire az revolvert rántott és elkiáltotta magát:

— Lelövöm, aki hozzám nyul.

Emellett még a legbrutálisabb szavakkal illette a pincéereket. A megrugdalt borfiut kocsin szállították haza Kispestre, a szüleihez. Az orvosi látévlé szerint a betegség csak harminc nap alatt gyógyítható.

Erre az eljárásra azzal válaszol most az éttermi segédek szervező bizottsága, hogy bojkott alá helyezte Schubert Frigyeset. A pincérek kiáltványa így végződik:

Éttermi segédek, szaktársak! Az éttermi segédek szervező bizottsága bojkott alá helyezte Schubert Frigyeset, akinek nem az első esete az ilyen kiméletlen brutalitás. Azokban az éttermekben, a hová járn szokott, az éttermi segédek igen jól ismerik. Különös ismertető jelei: közepmagas, atléta alak, mintegy 35—36 éves, kis bajuszt és kotlettet visel. Mindaddig, amíg kellő elégtételt nem ad az éttermi segédek összeségének, addig egyetlen egy étteremben sem szabad őt kiszolgálni. Az ilyen ember tanulja meg, hogy tisztességesen kell viselkedni a munkásokkal szemben, mert azok visszaütnek, ugy, hogy még Schubert ur, a többszörös ház ur is megérzi!

Milyen szerencsésük is van a milliomosoknak! Schubert most még egy milliót fog megtakarítani, mert nem költheti el a jövedelmét a vendéglőkben.

— Az apáca kalandja. A római „Messagero” írja az alábbi nem érdektelen történetet. A Porta San Sebastiano történelmi nevezetességű utcájában, a Szent Sixtus ősi templom mellett áll egy régi ház, amelyben domonkosrendi apácák laknak. A zárda fejedelemasszonya Antonia Lalia testvér, akinek gondozása alatt körülbelül harminc apáca él. Közéjük tartozott a Nápoly környékéről való husz éves Assunta testvér is, még pedig nyolc éves kora óta. Soror Assunta egy szép napon kivert a fejéből minden vallásos gondolatot és hirtelen elhatározással a világi élet gyönyörűségére adta magát. Assunta testvér a zárda mosókonyhájában dolgozott s egyéb ilyenféle alacsonyabb rendű szolgálatot végzett. Ez a helyzete azonban nagyobb szabadságot is biztosított neki: szabadabban mozoghatott mint többi rendtársa. Soror Assunta, aki egészségtől majd szétesztanó, fiatal szép nő, fölébresztette a zárda mögött dolgozó kőművesek érdeklődését. Egyikük az ő figyelmét is föl tudta kelteni s hogy-hogynem, a kőműves és az apáca között barátság szövődött. Szeptember hó másodikán délután Soror Assunta betegét jelentett és engedelmet kért fejedelemasszonyától arra, hogy lefekhessék a nagy közös hálóteremben. Az engedelmet megkapta s ettől fogva estig nem törődött vele senki. Estebédkor a fejedelemasszony megemlékezett szenvedő testvéréről s egy apácával tojást, meg levest küldött le neki. Soror Assunta azonban nem volt sehoh, az ágya üres volt, még a derékaja is eltűnt belőle. A harminc apáca egyesült erővel kutatta, kereste az eltűntet mindenfelé, de lehetetlen volt reá akadni. Következő nap három fiatal nő jelentkezett a kerület rendőrbiztosánál s elmondották neki, hogy előző este egy rossz hírű csapszékben egy kövér apácával látták együtt egy barátnőjük férjét, aki kőműves. A rendőrfő tudomásul vette a dolgot, de mivel az ügy nem tartozott reá, nem is intézkedett benne. A két embert hajnali négyig látták a kurtakorcsában. Attól fogva semmi hír az apácáról. Mindössze annyi tudódott ki, hogy a kőműves három napi távollét után visszatért családjához.

— Agyonütötte az apját. Ugyancsak borzalmas, megrendítő vérengzésnek lett az okozója ismét az alkohol. Az áldozat egy hetven éves, galambbész ember, Kiss István, Sarkad egyik legtehetősebb gazdája. Fia, Kiss János, vasárnap este bepálinkázott. A máskülönbben rendes, józan ember, kinek családja is van, részeg fővel belekötött ősz apjába, aki szemére hányta mulatozását. A szóváltást borzalmas módon szakította félbe a fiu. Egy kezügyébe eső vasvillával rácsapott apja fejére s addig verte, míg csak élet volt benne. A gyilkos fiut a csendőrség azonnal letartóztatta és még ma beszállítják a nagyváradi királyi ügyészség fogházába.

— Együtt a haláiba. Budapestről jelentik: Ma két idősebb házaspár akarta eldobni magától az életet. Hajcsán Károly 42 éves napszamos és Duka Julianna 47 éves napszamosnő a Dráva-utca irányában a Dunába ugrott. Klein Ferenc kormányos észrevette a két ember öngyilkos kísérletét, utánuk ugrott, de csak Hajcsánt tudta kimenteni. Az asszony elmerült. Hajcsán és Duka Julianna együtt laktak a Podmaniczky-utca 27. szám alatt. Régióta közös háztartásban éltek. Valószínű, hogy a nyomoruk készítette az öngyilkosságra őket. Ma délelőtt teljesen hasonló eset történt az Eskütéren. Egy férfi és egy nő az eskütéri csavargós hajókikötőjéről a Dunába ugrottak. Szrányi József hajós utánuk ugrott és a férfit kimentette. A nőt az ár elsodorta. A férfiről megállapították, hogy Kocsis Ignác 40 éves hivatalosolga. Nem tudták még kiballgatni. A mentők az Arany János-utca 9. számú lakására vitték.

— Kisiklott vonat. Pilsenből táviratozzák: Tegnap este 6 óra 10 perckor a Pilsenből Duxna-felé menő 113. sz. személyvonat négy utolsó kocsija Krieger állomásnál kisiklott. Három ember könnyen, egy súlyosan megsérült. A kisiklás oka valószínűleg az, hogy a vonat áthaladása közben a váltó megfordult. A vizsgálatot megindították.

— A felfedezési szédelgések fejezetéhez. Cook és Peary veszekedése felidőzi annak a groteszk felfedezési szédelgésnek emlékét, melynek hőse 1898-ban Louis de Rougemont volt. Ez a barna arcú, öntudatos magatartású ur Londonban egyszer csak azzal a hírrel lepte meg a tudós világot, hogy Oceániában ismeretlen földeket fedezett föl. A riporterek természetesen azonnal meglettek s ő minden kérdésre a legszabatosabb választ tudott adni. Anthropológiai s geológiai részletei pedig egyenesen szenzációcsak voltak. A komoly tudósok természetesen nem hittek neki, mikor tarasconi Tartarinhez méltó svádával elmondta, hogy mint vetette őt a vihar egy teljesen ismeretlen szigetre, mint kerítette hatalmába egy inkább majomhoz, mint emberhez hasonló csoport s később mint fogadták be ezek maguk közé. A tudósok meghívták, hogy külön összejöveteleken adja elő tudományos bizonyítékait. Elő is adta, akkorakat hazudván, hogy korábbi hazudozásait teljesen árnyékba borította. Le volt leplezve, de egy csoport jóhiszemű ember kitartott mellette. A teljes leplezésre a „Daily Chronicle” vállalkozott, (ngyanaz, mely most Cookra akarja rábizonyítani a osalást) s nagy utánjárással bebizonyította, hogy Louis de Rougemont ur közönséges kalandor s abban az időben, mikor állítólag Oceánia titokzatos szigetén együttélt a vadakkal, egy londoni kurtakorcsában lakott. Ekkor végre mindenki elfordult tőle s Rougemont hamarosan eltűnt Londonból.

— Rác Károly a szoborleplezésen. Megírtuk, hogy az aradi előkelő közönség által megszeretett debreceni cigányprimás, Rác Károly, kitűnő zenekarával közreműködik a szoborleplezés magasztos ünnepén. Szombat este a színházban a diszélodás keretében gyönyörködteti tökéletes játékaival a közönséget, vasárnap pedig a szobor talapzatánál a Himnusz fenséges hangjaival vezeti be az ünnepélyt. A zenekar már holnap Aradra érkezik és esténként Nagy Lajos Vadász-kürt éttermében játszik. Rác Károlyt azt hisszük felesleges bemutatni az aradi közönségnek. A király is többször derült kedvre a híres cigányprimás művészi játéka mellett és néhány héttel ezelőtt a bajor trónörökös és családja hallgatta gyönyörrel egy debreceni szálló szalonjában Rác Károly hegedüjének édes-bus melódiáit.

— Kossak osász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Figyelem! A n. é. közönség figyelmét felhívjuk Poszt Antal törekvő cipésmester által gróf Leiningen-utcában nyitott cipészüzletre. 3037

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

Joselli operát ír.

A szász Lujza öröme.

Ismerik a szász Lujzát? A volt szász trónörökösét? Hogyne ismernék! Hiszen a nagy Lujza minden héten szerepel. Néha egy botrány-nal kapcsolatban, néha több botrány következtében. És ha már a kitűnő Lujzát ismerik, akkor természetesen ismerniük kell a még kitűnőbb Toselli mestert, Lujza jelenlegi férjét.

Erről a Toselliről lesz most szó. Még pedig azért lesz róla szó, mert Toselli úgy látszik, végleg megunt már a dicsőséget. Mégis csak borzasztó, — gondolta magában — hogy a nevemet folyton együtt emlegetik a feleségemmel. Elvégre én egy művész vagyok.

Igaza van. O egy művész. Zongoraművész. Ebben is különbözik az elődjétől, a jeles Girontól, aki tudvaleg franczia nyelvmester volt férj korában. Toselli azonban megmutatta, hogy az ember egyszerre lehet zongoraművész, franczia nyelvmester és férj. De nem ez keserítette el Tosellit. Erre csak büszke lehet. Ellenben az töltötte el felháborodó érzéssel, hogy művész voltát az emberek egyszerűen elsikkasztották az emlékezetükből és mindig csak úgy beszéltek róla, hogy: „Toselli, a Lujza férje.”

Majd megmutatom én, hogy ki vagyok! — kiáltotta egy szép napon az önértékes Toselli és gyorsan leült és röptében egy operát komponált. A nevezetes dalmű címe: „Lea.”

Ez rendben. Ehhez joga van Tosellinek. Egy dolog azonban nincsen rendben. Miért „Lea”? Miért nem „Lujza”? És ha már Lea, akkor mit jelent ez a Lea?

Talán azt, hogy Lea a szász trónörökösével! Lea a franczia nyelvmesterekkel! Lea a férj-elődökkel! Lea a pletykázó emberekkel! Ezt jelenti ez a Lea?... De mindegy. Mit törprengünk. Az a fontos, hogy Toselli elérte a célját, operát komponált, művészileg önállósította magát és azentúl a nevével nemcsak a feleségével kapcsolatban fogják emlegetni, hanem azon a réven, hogy ő egy opera-komponista. Derék ember ez a Toselli, a Lujza férje, fogják mondani az emberek. Nemcsak trónörökösét tud szöktetni, de operát is tud trónörökösétől az trónra.

— Az Aradi Athletikai Klub jubilaris atletikai viadala. A Kossuth-szobor leleplezése alkalmából rendezendő ünnepségek legkiemelkedőbb pontja lesz az Athletikai Klub Török Gábor utcai sporttelepén megrendezendő országos atletikai viadal és bajnok távgyalogló verseny. Egyrészt az értékes díjak, másrészt a benevezett egyesületek máris elég garanciát nyújtanak arra, hogy a viadal országos jelentőségű lesz. Részvételüket jelentették be már eddig a Magyar Athletikai Klub Budapest, a Budapesti

Torna Klub Budapest, az Ujpesti Tornaegylet, a Budapesti Athletikai Klub, a Szegedi Athletikai Klub, a Temesvári Athletikai Klub, a Nyiregyházi Torna és Vivő Egylet, a Kaposvári Athletikai Klub, az Aradi Postások Sport Egyesülete s végül a rendező egyesület, az Aradi Athletikai Klub. A verseny rendkívüli látogatottságát jellemzi, hogy beneveztetett arra 67 személy 131 nevezéssel. A viadalnak kiváló érdekességét kölcsönöz Szablar Péter rekordár távgyalogló startolása, Jankovits István jeles sportsman indulása, Mudin Imre, Mudin István és Rác László hármas küzdelme, Kémény Neidenbach Emil gátfutási versenye, Szathmáry Kálmán rekorder rudmagasugrása, a legjobb formában levő Mac staféta küzdelme az Aradi Athletikai Klub jóformája stafétájával, majd a 30 kilométeres bajnoki távgyalogló beérkezése a telepre. A mintaszerű rendezés érdekében a klub a legmesszebbmenő tevékenységet fejt ki. A viadal előfutamai délután fél 3 órakor lesznek megtartva a Török Gábor-utcai telepen s 3 órakor kezdetét veszi ugyanott a magyar atletikai derbyvel, a 100 yardos sikkfutással a jubilaris viadal. Mig a telepen e dolgok elintéződnek, fél három órakor engedi el Preisinger Béla starter a 30 kilométeres bajnoki távgyalogló verseny résztvevőit a nagyváradi ut 190. sz. kilométer követől. A verseny a következő helyárák mellett tekinthető meg: páholy 5 személyre 10 korona, fentartott hely 2 kor., tribün ülőhely 1 kor. 20 fill. Allóhely 50 fill. Diákjegy 30 fill.

Az irzaelita ünnepek miatt a tőzsde zárva.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Gábor Símenyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909 szeptember 17-én, péntek:

1. Nem könnyű képet festeni. Humoros. — 2. Is en keze. Dráma. — 3. Haudini, a betörő-király. Humoros. — 4. Me e a boldog emberről. Színes látványosság. — 5. Piskóta-gyártás. Természet után. — 6. Baráti tanácsok. Bohózat. — 7. Egy napos szerelem drama.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogosered zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

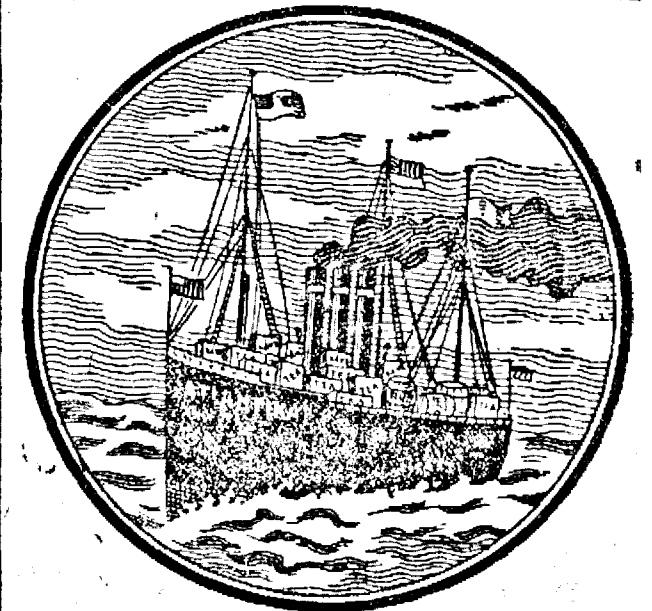
z el gyomor, vesé, hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél 8415 Aradon.

Naponta többször frissen pörkölt kávé fűszer és illatszer KÁROS SZAGÁTÓL mentesen Csakis az Atlantika

kávé és tea behozatánál kapható.

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad Andrassy-tér 20 Fischer Eliz palota Városi és megyei telefon 609

PFaff varrógépek

háztartási és ipari célokra.

* Teljesen zajtalan járás. Kedvező fizetési feltételek. *

Minden egyes varrógépért a legmesszebbmenő jóállás. Számtalan elismerés helybéli iparosoktól a gép jóságára.

Egyedüli képviselő

Hammer Vilmos

műszerész

2997

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Telefon szám 98.

Meteor és egyéb rendszerű kályhákat szakszerűen javít és a belső szerkezetet magas hőfoku chamotte kővekből ujonnan kiépíti jutányos árban 2813

Szilágyi és Társa-cég

Arad, Boros Beni-tér 15. sz. (Dengl-ház.)

4670—1909. tkvi sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Manresanul tkpztár végrehajthatónak 38 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törényszék illetve a máriaradnai kir. járásbiróság területén lévő az óbersiai 5. sz. tkvi A. I. 9—28, 25—30 sor 50, 51, 147, 148, 149, 759, 760, 761, 802, 808, 809, 823, 926, 928, 943b., 949, 950, 951, 953, 954, 924 sor ingatlanból valamint az ezen ingatlanok után kiosztott A. I. 31, 32 sor. Az erdő és legelő illetőségéből vgrhtást szenvedett jutalékára 752 kor. óbersiai 42. sz. tkvi A. I. 7—13, 15—17 sor. 163, 164, 669, 1029, 1031, 1109, 1246, 1167, 1285, 1284 hrsz. ingatlanokból valamint ezek után kiosztott A. I. 18, 19, sor a. erdő és legelő illetőségéből végrehajtást szenvedett jutalékára 492 kor. mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és annak megtartására határidőül 1909. évi november hó 3-ik napjának d. o. 12 órája Óbersia községházához tüzetik ki.

Ezen árverésen a fentírt ingatlan birtok jutalék a kikiáltási ár két harmadánál olcsóbb áron el nem fog adatni. — Amennyiben ezen összeg el nem éretik, az árverést a kiküldött felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték

papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

M.-Radnán, 1909. évi aug. hó 12-én. **Polgár,**
k r. jbiró.

Alapított 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez minden esetre a zongora is tartozik, mely dus raktárban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 300 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szakképzett segédem által végeztetem. 460

Nyilvános kölcsönkönyvtárban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 35.

Finom csemege üzlet részére egy e szakmában jártas

elárusítónőt keresek.

Részletes ajánlatok F. jelige alatt a kiadóhivatalban leadandók. 3568

Buttyinban eladó

egy beltelkes kert egy része,

mely áll 346 □ ölnyi területből gyümölcs és eperfával beültetve. 3572

Bővebb tudakozódás a tulajdonosnőnél, 35. szám alatt Buttyinban.

özv. Cherny Zsófia

Gartner Samu

villanyműszerész, kerékpár és varrógép szakszerű javítóműhely

Arad, Weitzer J.-utca 2.

(Minorita-palota.) 3011

Egy Budapesten kitűnően bevezetett világhírű asztali 5815

gyógyviz

eladására kerestetik egy jól bevezetett

képviselő

Arad és vidéke részére.

Ajánlatok kéretnek BUDAPEST, főposta fiókbérlő 53.

Telefon szám 151.

Aggy könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

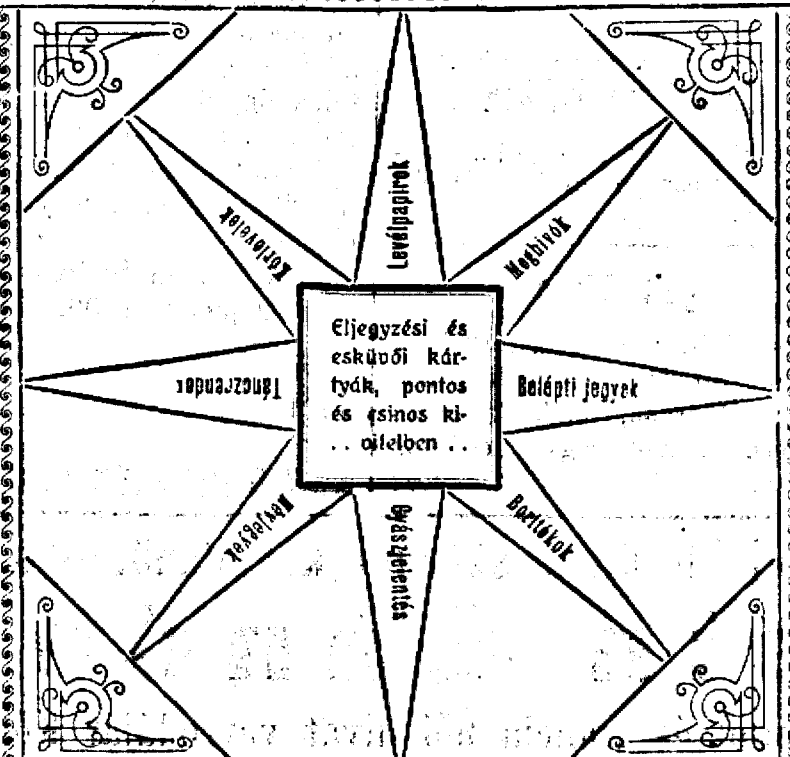
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befőtőmőntőde.

Rjánlja kitűnően berendezett és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomtatási munkák gyorsan, pontosan és a legmodernebb kivitelben jutányos árban készíttetnek el.

Eljegyzési és esküvői kártyák, pontos és csinos kivitelben...

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:
1 évre 24 korona.
1 hóra 2 korona.

Vidéken:
1 évre 28 korona.
1 hóra 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 357.
Kiadóhivatal . . . 151.

Önkéntes urak figyelmébe!

ajánlom dusan felszerelt katonai szövet raktáromat.

Elvállalok pontos és gyors kiszolgálás mellett minden fegyvernemhez tartó. 3584

egyenruhákat

legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett is.

Szíves megrendeléseket mielőbbre kérek, kiváló tisztelettel

Karácsonyi Márton,

katonai és polgári szabó

Weitzer János-utca 8.

APRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség híján

házasúrsra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
viaczellérre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszoyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési

rovatát használja.

Egy ügyes

vaskereskedő segéd azonnali belépésre kerestetik. Molnár Gyula vaskereskedő, Lippa. 3569

Bem-utca 1a. sz. alatt

egy 3 szobás udvari lakás november 1-től kiadó. 3574

Israelita ünnepi imakönyvek

makzók, olcsó és díszes kiállításban kaphatók Krausz Paulin könyvkereskedésében Arad, Atzél Péter-utca, Színházépületben. Ujévi kártyák nagy választékban. Telefon 511. 3241

Szőlőcsomagoló papir,

kosár függőzések jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. 2922

Jó nevelésű

házi leány gyermekek mellé ajánlkozik. Cim a kiadóban. 3450

Kossuth Sajos

legutolsó arcképe, 54/70. cm. alak, kirakatok részére igen alkalmas, 2 K.-ért kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrássy-tér. 173

Hegyaljai szőlőbirtok

vétel és eladása, Pankotától Paulisig, legelőnyösebb fizetési, illetve törlesztési feltételekkel. Wéber Károly, bankbizományi iroda, Pankota. 3467

Egy jóforgalmu szatócsüzlet

koriátlan italmérés, trafik engedélyvel együtt, egyedüli üzlet egy községben, családi ok miatt átadó. Cim a kiadóhivatalban. 3502

Zongorában

alapos oktatást nyújt kezdők és haladóknak. Bővebbet Halpern Miksa cégnél, Szabadság-tér. 3530

Használt,

de jó karban lévő zongora eladó Kossuth-utca 6-7. sz. alatt. 3544

Kossuth-szobor

leleplezési ünnepély alkalmára József-főherceg-ut első számú ház második emeletén 4 ablak kiadó. Cim a házmesternél. 3482

Ügyes fiatalember

irodai munkákra felvétetik. Olyanok, kik már alkalmazva voltak előnyben részesülnek. Ajánlatok „Állandó” jelleggel a kiadóba adandók.

Irodai munkákban

jártas kisasszony kerestetik. Ajánlatok „Ügyes” jelleggel a kiadóba adandók.

Bolt kiadó

Boros Béni-tér 8. sz. a forgalmas oldalon. Hozzá tartozik 3 mellékhelyiség raktárnak, műhelynek alkalmas. Ugyanott nagy pince beton alappal. 3558

Újdonságok kölcsönzésrel

Szomaházi: Mindennapi problémák, Bródy: A villamos, Andornakiné, Leginor: Gyöngye emberek, Pásztor: Tengeren, tengeren túl, Császár: A színjátszás művészete. Dante: A paradicsom, Ady, Dutka stb. Holnap. Gömbösné: Az uriaszony. Blicher Clausen: Erősebb az életnél kölcsönzésre kaphatók Kerpel Izsó kölcsönkönyvtárában Aradon. 262

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Könyvelő

több évi gyakorlattal, ki az egyszerű könyvvitelben és önálló magyar levelezésben teljesen jártas, magyar levelező stenogrammot jól ír, írógépen biztosan és gyorsan dolgozik, nagyobb

villamossági vállalatnál azonnal felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban. 3573

A kisjenői kir. járásbiróság telekkönyvi hatóságától.

5210—1909. Ttkvi szám.

Hirdetmény.

Nagyzerind község telekkönyvei a zsellér legelő egy részének egyénekenkénti felosztása következtében az 1869. évi 2579. számú rendelethez képest részben átalakítottak.

E célból a részleges átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1909. évi október hó 18. napjának d. e. 9 órakor fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. Az érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezett ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a munkálat végleges befejezése után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, akik valamely kiesztott legelőhöz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886. XXIX. t. cz. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t. cz. 5, 6, 7 és 9 §. értelmében szükséges adatokat megszereznék iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik, és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

A kir. Járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál. Kisjenő, 1909. évi szeptember hó 15-ik napján.

Tabajdy,

kir. ítélőtábla bíró.

3571

Ki olcsón, szép és legújabb divat szerinti kosztümöt óhajt készíttetni, keresse fel

Klein Sándorné

ujjonnan megnyitott angol és francia női divat varrodáját Kölcsey-utca 1. szám alatt.

Urileányokat szabni és varrni előnyös feltételek mellett elvállalok. 3485

ny. a da részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomtatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyárának festőkéve: